

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

za samezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Goriška S. K. S. Z. in njeno delo.

V zadnjem se lepo razvija krščanska izobraževalna organizacija na Goriškem. Lepo sliko o izobraževalnem delu na Goriškem smo dobili v četrtek, 2. julija, na občnem zboru S. K. S. Z. v Gorici.

Izmed 34 pridruženih društev jih je bilo zastopanih 24. Predsednik dr. Breclj pozdravi vse društevne, posebno pa odposlance bratskih društev. Pogled nazaj nam kaže skromen začetek. Mož, ki je spravi našo »Zvezo« v življenje, je bil dr. Pavlica. Izpočetka se je zdelo, da pojde delo lahko izpod rok. Resnica je, da se je mnogo storilo, a bilo je težavno, ker treba je orati ledino. Naši nasprotniki so močni, kakor nikjer drugod. Vse pa, kar daje moč našim nasprotnikom, vse ustanove, bodisi gospodarske ali izobraževalne, so več ali manj delo duhovnikov. Sedaj pa nasprotniki od duhovnikov ustanovljena društva izrabljajo proti cerkvi in krščanskemu ljudstvu. Le tista društva so se držala, ki so stala odločno na verskem programu. To pa naj nam bo nauk za bodočnost.

Pa kaj, ko bi imeli le nasprotnike za nasprotnike! Dobi se še tudi naših somišljenikov, ki ne umevajo naše organizacije. In to nam škoduje več ko vsi nasprotniki. Pravijo: »To ni za nas, to je kranjsko!« Jaz pa pravim: »Ta naša organizacija ni kranjska. Katoličani so povsodi na ta način organizirani. »Katoliški centum« na Nemškem ima svoje »Ljudsko društvo«, laški katoličani se organizirajo na podoben način, tudi Čehi. Naši bratje na Štajerskem in Koroškem imajo tudi tako organizacijo. To torej ni kranjska stvar; to je katoliško, je nekaj načelnega; pomeni jasnost in odločnost katoliških načel. (Veliko odobravanje.) In to jasnost v mišljenju je treba zanesti med inteligenco. Pred vsem pa je v tem oziru zasluga vrlega našega dr. Capudra, ki je žrtvoval čas, denar in pa zdravje, le da je hotel predavati po naših društvi. Izmed najboljših je on najboljši! (Viharno odobravanje.) Hvala Bogu. »Zveza« bo imela odslej stalno ognjišče — stanovanje. Zato gre v prvi vrsti zahvala »Montu« in še prav posebej našemu prevzvišenemu gosp. nadpastirju. Dovolite torej, da se mu gre izraziti v imenu občnega zbora najudanejša zahvala. (Gromovito odobravanje.) V vsako občino izobraževalno društvo! To je prvi pogoj, da se naše razmere izpremenijo. Nato govornik obširneje govori o namenih in dolžnostih kršč. izobražev. organizacije. Slednjič se spominja dvojnega jubileja: papeža Pija in cesarja Franca Jožefa I. (Trikratni »živio!«)

Tajnik »Zveze« Fr. Kremžar je podal obširno in natančno poročilo o »Zvezinem« delovanju. Iz tega poročila posnemamo: »Zveza« je bila ustanovljena dne 22. avgusta leta 1907. Glasilo je »Primorski list«. V Gorici je »Zveza« od svoje ustanovitve pa do novega leta priredila osem predavanj in pa Miklavžev večer. Poslušalcev pri predavanjih je bilo po prečno sto. Takoj po novem letu je »Zveza« priredila socialni kurz. Nato so se zopet takoj pričela redna predavanja, ki jih je bilo v letu 1908 trinajst. Skupno je torej priredila »Zveza« v mestu 21 predavanj, en Miklavžev večer in socialni kurz. Na deželi pa so »Zvezini« odposlanci govorili ali predavali po naših društvi 43 krat. »Zveza« je torej skupno priredila 21+43=64 predavanj, en socialni kurz in en Miklavžev večer. To gotovo znači veliko delavnost »Zvezinega« odbora. Udeležila se je »Zveza« nadalje desetletnice »Slov. katol. del. društva« v Gorici, kjer je »Zvezin« odbornik dr. Dermastia imel slavnostni govor; nadalje se je tudi »Zveza« ude-

ležila po svojem tajniku in tov. Medveščku mladeniškega shoda v Ljutomeru. »Zvezin« odbor je imel 26 sej. Vrhutega so se prirejali takozvani prijateljski sestanki za ožji krog — po načinu Leonove družbe — na katerih je bilo skupaj enajst predavanj.

»Zveza« ima učlanjenih 34 društev, od katerih jih je poročilo o delovanju poslalo 32. Dvoje društev ni poslalo poročil, ker sta se priglasi v najzadnjem času in ju zato ni bilo mogoče opomniti. Teh 32 društev ima 3202 člana; v teh društvi je bilo 317 časopisov, 20 pevskih zborov, dva telovadna odseka, sedem tamburaških zborov in 15 knjižnic. Od 1. julija l. l. do 30. junija 1908 je bilo v teh društvi skupno 118 predavanj in 25 veselic. To pomeni žilavo delavnost društev, tembolj, ker jih je 16, torej polovica, ustanovljena šele po novem letu. Če seštejemo 118 predavanj »Zvezinih« društev na deželi in pa 21 predavanj in socialni kurz »Zveze« v Gorici, dobimo da je »Zvezina« organizacija v teku enega leta imela celih 140 predavanj. Pri tem pa nista vpoštevana dve društvi. »Zveza« v mestu ima doslej le 101 člana, ker ni imela primernih prostorov. Če se k temu upoštevata še ostali dve društvi in to prištevajo k onim 3202 članom, dobimo, da ima kršč. soc. organizacija na Goriškem nad 3500 članov.

Jesen se ustanovi v Gorici telovadni odsek. V svojem poročilu je tajnik priporočal posebno telovadne odseke za mladino. Poročilo se je soglasno odobrilo. Enako blagajniško, ki je je podal gosp. J. Kopač.

Članarina za člane — posameznike se določi na mesečnih 30 vinarjev. Za društva ostane članarina ista. Na to se preide k premembni pravil. Izpremene se pravila najprvo glede tel. in drugih odsekov ter uniforme. Ustanovnina se določi na 100 K. Redni ud more biti odslej vsak, ki je dovršil 14 leto. »Zveza« sklicuje v važnih zadevah zastopnike učlanjenih društev k sejam, pri katerih imajo vse pravice odborikov. Odbor sestoji iz devet moških in treh žensk. Ženski odbor se opusti. Pri volitvi odbora je bil soglasno izvoljen sledeči odbor:

Dr. Anton Breclj, dr. Jožef Drmastia, dr. Jožef Srebrnič, Franc Kremžar, Svitošlav Premrou, Jernej Kopač, Luka Dugar, Jožef Medvešček, Ciril M. Vuga. Odbornice: Gabrijela Abram, Eliza Makuc, Marica Podgornik. Namestniki: Anton Posega, Kurinčič, uradnik na Montu, Gorjup, pek mojster. Namestnica: gđna. Irma Pirjevec. Pregledovalca računov: Lavoslav Abram, šol. voditelj, Rafael Vuga, trgovec.

Izmed drugih važnih razgovorov je omeniti še predlog gosp. Rojca, naj bi »Zveza« skrbela, da bi se za goriško škofijo priredil en katoliški shod. Predsednik Breclj odgovarja, da »Zveza« sama ne more tega; pač pa bo storila na merodajnem mestu potrebne korake.

Sklenilo se je, v proslavo dvojnega jubileja prirediti izlet v vipavski Log, kjer naj bi bila z bratskim društvi iz kranjske Vipave skupna veselica. Bilo je sproženih še mnogo zdravih misli o naši organizaciji. Govorili so še gospodje: Leban, Rojec, Švara, Vodopivec. Čast. g. župnik Rojec predlaga zahvalo odboru in trikratni »živio« predsedniku. V lepi harmoniji se je zaključil ta lepi občni zbor.

Državni zbor.

Dunaj, 8. julija.

Poravnava gotova.

Češki Nemci so stavili včeraj pogoji, da umaknejo svoje štiri nujne predloge, ako 1. vlada za takozvano nemško zaprtje jezikovno ozemlje imenuje le nemške sodne uradnike v osmem in devetem razredu, in 2. ako zagotovi ministrski predsednik,

da v bodoče, dokler ni sklenjen jezikovni zakon, državni uradi v notranjem poslovanju ne uporabljajo češkega jezika.

Kakor se čuje, je baron Beck nemškimi poslanci dal to zagotovilo. Nato so šli dr. Pergelt, Pacher in dr. Roller sinoči k pravosodnemu ministru, s katerim so imeli daljša posvetovanja.

Danes ob 1/210. uri so se zopet zbrali nemški poslanci s Češkega. Posvetovanj se je udeležil tudi železniški minister dr. pl. Derschatta v imenu vlade in nemškega ministra Pradeja, ki je še nadalje ostal v Karlovih varih. Dr. Pergelt je celo uro poročal o posvetovanjih z baronom Beckom in pravosodnim ministrom dr. Kleinom. Nato je dr. Derschatta prigovarjal, naj umaknejo svoje nujne predloge ter omogočijo rešitev vsaj nekaterih važnejših vprašanj. Tolmačil jim je tudi nevoljo nemških tovarišev iz planinskih dežel, ker rušijo nemško vzajemnost ter kot vladna stranka vladi delajo težave. To je menda pomagalo, ker sklenili so, da s primernim pojasnilom v zbornici umaknejo vse svoje nujne predloge.

Minister dr. pl. Derschatta je to takoj sporočil baronu Becku, dr. Chiari in dr. Sylvestru sta hitela nemškimi poslancem s Češkega zagotavljati svoje simpatije in podporo njihovim zahtevam. Da je začasna poravnava gotova, dokazuje tudi dejstvo, da je za četrto uro predsednik dr. Weiskirchner sklical učelnike klubov k razgovoru o točkah, ki naj jih zbornica reši še ta mesec.

Dnevni red.

Načelniki klubov so sklenili, da zbornica reši še naslednje točke: 1. Zvišanje novincev za deželno brambo s podporami družinam rezervistov; 2. melioracijski zakon; 3. današnja vladna predloga za zvišanje plač državnim uslužbencem; 4. provizorij žganjskega kontingenta; 5. nujni predlogi vsled uim; 6. imunitetna poročila; 7. avtomobilni zakon; 8. volitev delegatov, ki se vrši v torek zvečer; 9. predlog poslanca dr. Chiarija, da zbornica izvoli še dva podpredsednika; 10. ako čas dopušča, še podržavljenje češke severne železnice in 11. prvo branje vladne predloge o znižanju hišnega davka.

Jutri utegnejo biti rešeni nujni predlogi in v petek pride zbornica do dnevnega reda, ki ga morda reši bodoči teden.

Državni uslužbenci.

Pričetkom današnje seje je finančni minister dr. vitez Korytowski zbornici predložil ter v daljšem govoru pojasnil dve novi vladni predlogi. V predlogi vlada zahteva dodatni kredit za izboljšanje plač nižjim vrstam državnih uslužbencev, in sicer 45 milijonov za zadnje četrtletje tekočega leta.

Sluge v ožjem pomenu besede ne bodo šele čakali, da se izprazni višje mesto, ampak zviša se jim temeljna plača od 800 na 900 kron in vsaka tri leta se pomaknejo v višji plačilni razred do najvišje plače 1600 kron s pravico dveh službenih doklad po 100 kron, ki se vštejejo v pokojnino.

Boljšje usposobljeni uslužbenci, ki imajo več izobrazbe in tudi izkušnje za svoje poslovanje, dobe naslov »poduradniki« in tudi primerno višje plače. Osobe v javni varnostni službi dobi višje službene doklade.

Upravnim potom pa se plače izboljšajo poštarijem, poštnim odpravnikom, oficiantom, mehaničnim pomočnikom, poštnim slom, finančni straži, pisarniškimi oficiantom, raznim vrstam železniških uslužbencev itd.

To zvišanje plač bode na leto iznašalo 18 milijonov kron. Pri tej priliki bodi na vsa usta povedano tistim, ki našim poslancem pošiljajo sramotilna in pretilna pisma, ker so glasovali proti socialnim de-

mokratom v proračunskem odseku in v zbornici: Te predloge sem označil kot take, kar so, namreč agitacijsko sredstvo. Vlada nam je že pred meseci obljubila vladni načrt, in danes ga je predložila. Terorizem socialnih demokratov pa je najslabše sredstvo za razsodne ljudi. Sicer pa tisti, ki v zbornici glasujejo dosledno proti vsaki točki državnega proračuna, nimajo pravice ponašati se kot edini ljudski prijatelji.

Hišni davek znižan.

Druga vladna predloga določa znižanje hišnorazrednega in najemniškega davka za 8-5 milijonov kron. Vse hiše, ki so uvrščene v 15. in 16. razred hišnorazrednega davka in imajo le po dve sobi, bodo oproščene. Takih hiš je v državi sedaj 2,930.642, oproščenih pa bode 2,323.823 hiš, ki so doslej plačevale, s popustom, 6 mil. 334.760 kron, torej nad polovico vsega hišnorazrednega davka. Znatno znižan bode tudi hišnonajemniški davek, in sicer povprek od 26 1/2% na 21-71%. Zakon stopi v veljavo z novim letom 1910.

Več o tem poročam o priliki, ko prečitam 77 strani obsežno predlogo s statističnimi podatki.

Pomanjkanje krme na Goriškem.

Danes so poslanci dr. Gregorčič, Fon in tovariši z nujnim predlogom opozorili vlado na izredno veliko pomanjkanje krme na Goriškem vsled velike suše. Vlada naj na podlagi natančnih poročil ukrene vse potrebno, da prebivalstvu olajša in omogoči nakup potrebne krme.

Toča.

Dr. Korošec in tovariši so vložili predlog za državno podporo vsled toče v šoštanjskem okraju.

Nujni predlogi.

Vso današnje seje je izpolnila razprava o nujnem predlogu socialnih demokratov, ki zahtevajo splošno in enako volivno pravico za deželne zbore. V imenu vlade je izjavil minister za notranje posle, baron Bienerth, da odklanja predlog, ker deželni zbori niso le postavodajalne, ampak tudi upravne korporacije, za katere pa po vladnem mnenju splošna in enaka volivna pravica ni umestna.

To je vlada trdila tudi glede na drž. zbor. Pride pa čas, in morda kmalu, ko se vlada tudi v tem oziru premisli.

V imenu krščanskih socialcev sta iz taktičnih, ne načelnih razlogov govorila proti nujnosti predloga Bielhovek in Steiner, za predlog so govorili socialni demokratje Prokeš, Moračevski, Seeliger in Resel. Za generalna govornika se izvolila Steiner in Resel. Steiner izjavi, da ne govori. Resla sta nekoliko motila Einspinner in Malik. Socialno-demokratski predlog se je odklonil, ker ni dobil potrebnih dvetretjinske večine.

Nemški protestni shodi na Češkem

se najbrže odgodijo na 19. t. m., ker so to brzojavno prosili nemški poslanci s Češkega, ki so izdali tudi oklic svojim volivcem.

Korytowski.

»Gazeta Narodova« poroča, da poročila o omajanem stališču Korytowskega niso resnična.

Poštna ambulanca Zidan most-Zagreb.

Poslanec dr. Hočevar in tovariši so na trgovinskega ministra dr. Fiedlerja vložili naslednjo interpelacijo:

Na železniški progi Zidani most-Zagreb, ki vozi od Zidanega mosta do Dobove nepretrgoma po štajerski zemlji, opravlja ambulančno službo ogrska pošta na upravn. Avstrijska pošta na upravn. pa plačuje ogrski za to opravljanje vsako leto prav znatno vsoto.

Ta ambulančna služba torej opravlja vse poštne pošiljke, ki so namenjene v dostavljanje adresatom, bivajočim v velikem delu Spodnje Štajerske in istotako v velikem delu dolnje Kranjske. Saj ob-

sega delokrog te ambulančne poštne službe velike obljude kraje in naselbine, izmed katerih naj omenimo posebno mesta in trge Loka, Sevnica, Rajhenburg, Kozje, Videm, Brežice, Bizelj in Dobova na Štajerskem, Radeče, Radna, Mokronog, Krško, Kostanjevica, St. Jernej, Krškava, Jesenje in druge na Kranjskem. V okrožju teh krajev pa je sploh premnogo prav velikih vasij in naselbin.

Iz tega sledi, da mora biti ambulančna služba ob tej progi zelo naporna; obenem pa mora uradnik, ki jo opravlja, ker je prebivalstvo teh krajev skoraj izključno slovensko, biti večje tudi slovenskega jezika. Opravlja pa to službo poduradnik ogrske poštne uprave, ki nima poleg sebe niti kakega poštne pomočnika, niti kakega sluga. Vse delo medpotoma mora sam opravljati in sam tudi na postajah poštne pošiljatve oddajati in jih sprejemati.

Očividno je torej ta trpin-poduradnik z delom preobložen. In ker se mora oddaja in prejem vseh raznovrstnih poštne pošiljatev vsled kratkega postanka vlakov na postajah vršiti v vsej naglici, se pač brez krivde teh ambulančnih poduradnikov zgodi, da se paketi iz ambulančnega voza kar mečejo, in posledica je, da se ovi raztrgajo in pridejo pošiljatve v roke adresatov poškodovane; zgodi se tudi, da se pisma, časopisi itd., prihajajoči iz Ljubljane ali Gradca in Dunaja, zavozijo v Zagreb, iz Zagreba pa nazaj na Zidani most, tako da jih občinstvo dobi namesto zjutraj šele popoldne ali drugi dan.

Te nedostatke, ki so naše avstrijske sicer moderne poštne uprave nevredne, more potrditi vse občinstvo, ki se že leta in leta radi njih zaman pričuje.

In vendar se da temu — ako že res mora ambulančno službo na imenovani progi opravljati ogrska poštna uprava — z lahka odpomoči na ta način, da se uvede avstrijski poštni uradnik, ki bi od Zidanega mosta do Dobove opravljal avstrijsko pošto, ogrski pa naj odtod naprej opravlja ogrsko. To je tembolj upravičeno želja prizadetega občinstva, ker je proga Zidani most do Dobove dolga 49 kilometrov, od Dobove do Zagreba pa samo 27 kilometrov.

Na ambulančnih vozovih te proge so vsi napisali, tudi tam, kjer se strankam pojasnjuje, kje se smejo ob prihodu vlaka pisma vlagati, samo madjarski, dasi ob tej progi vsaj do Dobove nihče ne razume tega jezika. Ali ni to upravičen škandal za našo državo in žaljenje slovenskega prebivalstva? Vprašamo torej:

Ali so ti nedostatki poštne ambulanice na imenovani progi njegovi prevzvišenosti znani, in kaj namerava ukreniti, da se jih v prid občinstva in v čast avstrijske poštne uprave čimprej odpravi?

AVSTRO - OGRSKA.

Napad na svobodomiselnih študentov v Inomostu.

Zgodilo se je nekaj groznega. Ves svobodomiselnih časnarski gozd se peni jeze in ogorčenja. Kaj se je zgodilo? Nemški svobodomiselnih listi poročajo, da so »klerikalni« visokošolci v Inomostu napadli in pretepli pet svobodomiselnih študentov. Kadar svobodomiselnih študent pretepa in nastopa kot ropar nasproti katol. študentom, jih hvali na vse pretege svobodomiselnih časopisov. Seveda, zdaj je pa ogorčeno, ko vračajo naši milo za nedrago.

Gimnazijci proti ravnatelju.

V Kotzmannu, Bukovina, je neki dijak napravil zaroto med gimnazijci, ki so jo pa odkrili in zato 7. t. m. odgodili razdelitev izprijčeval. To je pa gimnazijce tako razburilo, da se je podalo 7. t. m. zvečer kakih 60 oboroženih gimnazijcev pred stanovanje ravnatelja Szpojnarowskega, kjer so kričali, s kamni pobili okna in poškodovali tudi opravo. Ko je došla policija, so dijaki ušli. Napadalec ne morejo izslediti.

Umora v Bosni.

V vareških rudnikih je usmrtil neki domačin paznika, v Trebeviču je pa ustrelil gozdar Hasin Smejlbegović kmeta Gjoko Recarja.

† Grof Bavorovski.

Umrli je gosposko-zbornični član grof Bavorovski star 44 let.

Upokojen vseučiliški profesor.

Vpokojen je profesor anatomije na dunajskem vseučilišču, dvorni svetnik Toldt.

Novi tajni svetnik.

Cesar je imenoval tajnim svetnikom podmaršala Versbacha, poveljnika II. armadnega zbora.

Wekerle na Dunaju.

Wekerle je došel na Dunaj, kjer se je posvetoval z Beckom in Korytowskim o davku na žganje, z Aehrenthalom pa o delegacijskem zasedanju.

K »VSTAJI« V BOSNI.

Bosansko - hercegovinsko trgovsko društvo je brzojavilo trgovsko-obrtni zbornici v Zagrebu: »Zunanji časniki poročajo o neki vstaji v Bosni. Ker bi te vesti utegnile povzročiti škode naši trgovini in industriji, naznanjamo, da so ti glasovi popolnoma neutemeljeni in same izmišljije. Prosim Vas, da to v svojem poročanju razglasite.«

SRBSKA KRIZA SE NI REŠENA.

Ker se odposlanci radikalnih strank o spornih zadevah niso zedinili, je opustil Velemlirski načrt o sestavi nove vlade. Kralj je zaslial na to Pasiča in Milovanoviča.

SESTANEK AEHRENTHALA Z ISVOLSKIM.

Listi poročajo, da se snideta Aehrenthal in Isvolski, da se razgovorita o angleško-ruskih reformnih načrtih v Makedoniji.

MLADOTURKI USTRELILI GENERALA.

Neki mladoturški vojak je ustrelil v Monastiru generala Šenzi pašo.

LJUBOSUMNOST MED ANGLEŠKIMI ADMIRALI.

Poročalo se je, da ob vajah angleške mornarice v Severnem morju ni admiral Scott izvedel povelja, ki mu ga je dal poveljnik Beeresford. Na Beeresfordovo vprašanje, zakaj ni ubogal, je odgovoril Scott, da zato ne, ker se je bal, da bi bilo nevarno, če povelje izvrši. Beeresford je na to odgovoril, da je Scott popolnoma pravilno postopal.

NAPAD NA NEMCA V TEHERANU.

Ponoči od nedelje na ponedeljek je bil napaden tolmač nemškega poslanstva Witte. Priskočili so mu na pomoč vojaki in ga rešili.

Dnevne novice.

+ Grobokopi c. kr. kmetijske družbe.

Danes je c. kr. kmetijska družba dobila svoj smrtni udarec. Liberalni prekupci, učitelji, barvarji, profesorji, uradniki, žganičarji, padarji, kavarnarji in podobni »kmetje« so danes c. kr. kmetijsko družbo ubili. Dne 9. julija 1908 — zapomnimo si dan! — je ta gospoda kakor osa pčila c. kr. kmetijsko družbo. A si je izdrla željo in sledila ji bo smrt. Jasno je, da to ni več kmetijska družba. Zato je država in dežela ne moreta več upoštevati. Ni škoda! Kmalu stopi na mesto mrtvega trupla novo živo telo, bolj primerno zahtevam nove dobe.

+ Regulacija Bleda.

Včeraj je bila na Bledu komisija zastopnikov deželne vlade in deželnega odbora, ki so se je udeležili tudi zastopniki županstva, zdraviliškega odbora in pogorelci. Namen komisije je bil, določiti, kako se naj na novo zgradi po požaru razdejana vas Grad. Ljudstvo samo uvideva, da se ne more več zidati po starem načinu. Vas Grad, najstarejši del Bleda, je bil zgrajen jako tesno, hiše na kupu, vse neravno in za sedanje razmere neprimerno. Ljudstvo želi samo, da bi se zgradil Grad nanovo na modernejši način, ker bi s tem zrastle vrednost stavbišč, in nove hiše bi veliko več nesle, kakor pa stare, zakajene bajte. Skupni sklep deželne vlade in dežel. odbora je, da izdelajo tehniški regulacijski načrt, po katerem se mora odslej zidati. Takoj pridejo na Bled štirje inženirji, ki izmerijo in določijo stavbene črte. Dotlej se ne sme nič zidati na pogorišču. V štirinajstih dneh bo načrt toliko dovršen, da se bo vedelo, katere hiše ostanejo in katere se bodo umaknile novemu načrtu.

+ Za jubilejni izprevod so prispevali:

G. Franc Tome, lesni trgovec v Ljubljani, s pripombo, »ker se je udeležil slavnostnega izprevoda g. Josip Zurec-Štembur iz Kandije kot uskok in zastavonoša kranjske skupine« 50 K; županstvo občine Vrhnika 50 K; občina Moravče 30 K; g. G. Piccolli, lekarnar v Ljubljani; grof Margheri, deželni poslanec v Ljubljani; županstvo občine Črni vrh 20 K; g. J. Frisch, trgovec v Ljubljani, blaga za 18 K; g. Matej Hubad, koncertni vodja »Glasbene Matice« v Ljubljani, 17 K 64 h; županstva občin Žiri, Moravče v okraju Kamnik, Črnuče pri Ljubljani, Črešnjevci pri Semiču, Rudnik pri Ljubljani, hranilnici in posojilnici v St. Juriju pri Kranju ter v St. Petru na Krasu, gg. Anton Reich, ravnatelj dež. izplač. urada v Ljubljani; Josip Billec, c. kr. višji rudarski svetnik v Idriji, po 10 K; g. Ivan Štef, urednik v Ljubljani, 6 K 96 h; gg. Miha Korošic, gostilničar in posestnik na Dobravi pri Javorniku, Ivan Lončar, c. kr. fin. svetnik v p. v Ljubljani, Matej Ahačič, kaplan v Hrenovcih, Karl Jaklič, župnik na Prežganju pri Litiji, Franc Silvester, trgovec v Vipavi, Franc Oswald, c. kr. katehet v

Idriji, Jurij König, župnik na Vinici, Matija Kadunc, župnik v Preloki, po 5 K; g. Ivan Kregar, svetnik trgovske zbornice v Ljubljani, 4 K 43 h; gg. Josip Laznik, župnik v Slavini, Mihael Sajč, župnik v Štanjah, po 4 K; gg. Gregor Šlibar, kn. šk. svetnik na Rudniku, Marija Šimparič, Vinica, po 3 K; gg. Josip Vrankar, župnik na Dobravi pri Kropi, Josip Koršič, c. kr. rudniški svetnik, Klemen Penco, c. kr. višji rudniški upravitelj v Idriji, Franjo Mihelič, župan, Jure Benetič, trgovec, Jožef Zimmermann na Vinici, Peter Flajnek v Hrastu št. 2, Janko Starešinič v Sečemselu št. 5, A. Kocijančič, župnik, Ivan Buh, Al. Schuller, Anton Šular na Mirni, po 2 K; gg. Vincenc Akerman, Žubinci, Ana Belovič, gostilničarka, Hrast, Matija Stegné, Gobjek, Jože Starešinič, Preloka, Marija Sute, gostilničarka v Ogulinu, Ivan Moravec v Podklancu, Pavel Kump v Špeharjih, Franjo Balkovec v Vukovlju, Jože Bozovič, Miha Mravinc v Sečemselu, Ivan Balkovec v Drenovcu, M. Filipčič v Patofcih, Miha Strah, Karol Planinšek, Al. Kalen, M. Grčar v Mirni, po 1 K; Mat. Jenko, Mirna, 60 h, Pavel Ponikvar 50 h.

+ Krščansko-socialno gibanje v Istri.

Zadnje nedelje je predaval v krščansko-socialnem izobraževalnem društvu v Predloki v koprskem okraju gosp. Adrian Brumen, kaplan iz Trsta. Razložil je kmečko vprašanje, priporočal samopomoč, označil pomen agrarne postavodaje in krepke stanovske zavednosti. Ljudstvo je govorniku hvaležno za zanimivi poduk.

+ Liberalizem v Istri. Pri deželno-zborniških volitvah v Istri hoče kandidirati tudi dolinski župan Pangerc in znani Šiškovski, oba liberalca najradikalnejše sorte. Pangerc je tisti, ki je sestavil znano »spomenico« na škofa Nagla, Šiškovski pa tisti, ki ga v celem koprskem okraju prav dobro poznajo. Kakor se vidi, lezejo dozdaj vodivni krogi v Istri čedalje bolj v liberalizem.

+ Dr. Stojan baje odloži mandat, ker je imenovan za prošta.

+ Mandiču istrsko ljudstvo ne zaupa več, ker že preprosti ljudje vedo, da na Dunaju z liberalcem Hribarjem vleče. Volijo ga le, ker drugega baje ni. Ker hočejo zdaj učitelji, razširjevalci »Svobodne misli« postaviti kandidata na liberalnem programu, bo treba odločnejši mož kot je Mandič, da odvrnejo od Istre liberalno kugo.

+ V združenju je moč. V Savljah (občina Ježica) so koncem minulega leta kmetje ustanovili strojno zadruzo, ki se prav lepo razvija in bo brez dvoma mnogo pripomogla k gnetnemu in socialnemu napredku ondotnega kmečkega ljudstva. Delavcev primanjkuje, da je strah, in kar jih je, so dragi, da je jo — zato si je treba pomagati s stroji. Saveljska strojna zadruza, kateri pripada že 59 članov, si je nabavila gonilen bencinov motor, ki je zaslужil že 315 K, dalje slamoreznicu in v kratkem si naroči še mlatilnico. Žeteli je le, da pristopi še več članov in da se dobi izdatna podpora od ministrstva, potem bo prav gotovo napredek zagotovljen. Zadruza je vložila na ministrstvo prošnjo za podporo. Prošijo se poslanci, naj podpirajo našo prošnjo.

+ Vrtna veselica. V nedeljo 12. t. m. se vrši na Mirni v gostilni »Škarja« vrtna veselica v dobrodelne namene z raznovrstnim vsposredom in igro »Nemški ne znajo«. Vstopnina je 20 vinarjev. Glede na blagi namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

+ Odlikovan častnik. Poročnik Rih. Verderber iz Kočevja je dobil pri armadnem borilnem tekmovanju v borenju s floretom in s sabljo kot prvi zlato svetinjo, častne nagrade in krasno darilo nadvojvode Ferdinanda.

+ Medvedkinjo je ustrelil g. Albert Bois de Chesne iz Travnika dne 5. t. m.

+ Izpremema v predsedništvu pri pomorski vladi v Trstu. Govori se, da stopi predsednik pomorske vlade, pl. Ebner, iz lastnega nagiba v pokoj. Bil je tudi Slovanom ob Adriji pravičen. Na njegovo mesto pride baje referent v ministrstvu, Deles.

+ Požar. V Drnovem pri Leskovcu so v sredo pogoreli trije gospodarji. Hiše so zgorale in tudi gospodarska poslopja.

+ Društvo za otroško varstvo in madinsko skrb v sodnem okraju Kamnik. Odbor se je sledeče sestavil: Dr. Klavda, c. kr. sodni svetnik, načelnik; Ivan Lavrenčič, mestni župnik in dekan, namestnik; dr. Peitler, c. kr. sodni pristav, zapisnikar; Ignac Tramte, nadučitelj, njegov namestnik; Ivan Mesner, c. kr. sodni oficijal, blagajnik; Karol Skala, trgovec, namestnik; vsi v Kamniku. V odboru je še pet članov brez posebnega delokroga. Društvo ima sedaj 30 ustanovnikov, kajti k že prej izkazanim 23 so še sledeči z ustanovninjo po 100 K pristopili: Občina Vodice, hranilnica in posojilnica v Mengšu,

hranilnica in posojilnica v Domžalah in gospodje: Feliks Stare, graščak v Mengšu in na Kolovcu; Jakob Oberwalder, tvorničar v Domžalah; Anton Müller, trgovec z vinom v Stobi in Franc Bernik, župnik na Goričici (Domžale). Društvo izreka vsem imenovanim dobrotnikom srčno zahvalo.

+ Suša na Notranjskem. Vse, kar je poročal dolenski dopisnik o ondotni suši, velja tudi za Notranjsko. Ne samo živeža in vode ni, če bo še tako naprej vreme držalo, tudi za ljudi ne bo živeža. Z dolenskim dopisnikom se tudi glede razdelitve podpore popolnoma strinjamo. Ta podpora, radi katere se je naprosila država za sedaj, velja živinoreji, in zato se naj kolikor mogoče po znižani ceni daje seno in otrobi potom »Gospodarske Zveze«. Podpora, kakor se je lani delila, ne velja nič, napravljajo samo nevoščljivost in sovraštvo. Sliši se, da je okrajno glavarstvo prav hitro in dobro poročalo glede podpore. Vsa čast mu!

+ Razstavo pletarskih izdelkov v Dolu in Dolskem priredi c. kr. pletarska šola od 12. do 19. julija v Dolu, od 19. julija do 3. avgusta pa v Dolskem, in sicer na obeh krajih v ljudski šoli. Ob sklepu prvega tečaja bo občinstvo dobilo popolno sliko o lepem napredku pletarstva, obetajkega nov in neizcrpen vir dohodkov celi okolici. Povdarjamo, da bodo razstavljeni samo izdelki tukajšnjih učencev, ker le tako je mogoča sodba o tej panogi. Na obisk posebno vabimo Ljubljance, ki prirejajo izlete v tukajšnje okolice, da si ogledajo našo razstavo. Ugodno zvezo imajo s poštanim vlakom, ki dohaja na Laze ob pol 4. uri popoldne in odhaja nazaj ob pol 9. uri zvečer. Prosimo torej, z mnogobrojnimi obiskom podpornimi in merodajnimi faktorji ter meščanom podpirati naše stremljenje, da zanesemo zanimanje za to domačo, lepo razcvitajočo se obrt v najširše kroge.

+ Luč tržaškega svetilnika. Že par dni sèm ima tržaški svetilnik nov svetlobni aparat mesto dosedanje acetilenske luči. Nova luč je petrolejeva žarnica s svetlobno silo 112.000 sveč, torej sedemdesetkrat močnejša nego prejšnja luč. V teoriji bi se moralo videti naš svetilnik že v daljavi 52 milj; v praksi pa, radi okrogle oblike zemlje, se vidi le v daljavi 16 milj, ker je svetilnik visok le 33,5 m nad morsk gladino. Vsekakor bo ponoči svetilnik vidljiv ob vsakem vremenu že iz Rtiča Savudrija.

+ Prepovedane cigarete. Vse županije na Ogrskem onstran Donave so strogo prepovedale otrokom pod 15 leti pušiti cigarete ali tobak. Tudi so zapovedale trafikantom, da ne smejo otrokom pod 15 leti nobenega tobaka prodajati. Ta prepoved bi bila tudi pri nas na mestu. Izostal bi marsikak požar.

+ Društvo hrvaških trgovinskih potovalcev so ustanovili v Zagrebu. Začasni predsednik je Mijo Crvenković.

+ Pes v zaporu. V Sarajevu se ga je prošle nedelje neki Josip Tienbach preveč nalezl. Ko je šel iz krčme, je padal in vstajal. Zvesti pes ga je spremljal na težkem potu. Ko je prišel redar, da odvede pijanca v varno zavetje, sledil je tudi pes. Dasi so ga podili, se ni dal pregnati. Ni bilo druge pomoči, nego da so aretirali tudi psa.

+ Mačuh med vojaki. Na Gripah pri Spljetu je zbolelo okoli dvajset vojakov na trebušnim mačuhom. Vzrok je slaba voda. Bolnike so spravili v vojaško bolnišnico.

+ Norec pri sv. obhajilu. Dne 7. t. m. je prišel umobolni D. R. iz Klisa v cerkev jezuitov v Spljetu k sveti maši ter bil — tako pravi on — tudi pri spovedi. Pri obhajanju pristopi tudi on k oltarju. V trenutju, ko mu je duhovnik deval sveto hostijo v usta, mu jo norec iztrga iz roke in zbeži, dva duhovnika pa za njim. Čez dalje časa so ga ujeli redarji. R.-a so zaprli ter ga spravijo v umobolnico v Šibeniku.

+ Eksplozija v puljskem arzenalu. Dne 7. t. m. je razletela v puljskem morskem arzenalu, in sicer v mehaniški delavnici, neka znotraj s kolofonijem obilita bakrena cev. Pri tem so bili trije delavci težko ranjeni.

+ Srednješolskim učiteljem v Bosni uravnajo s 1. januarjem 1909 plače po avstrijskem zgledu.

+ Koliko ljudi je na Reki. Ljudsko štetje zadnjih dni je pokazalo, da ima Reka 49.010 prebivalcev. Koncem leta 1900 jih je imela 39.350; prirastek v sedmih letih in pol znaša torej 9660 oseb.

+ Smrt vsled špirta. V Zadru si je dne 6. t. m. 88 let stara vdova Lucija Kolenc kuhala kavo na špiritnem stroju. Prišla je z obleko preblizu plamenu, obleka se je unela in starka se je tako opekla, da je kmalu nato v groznih mukah umrla.

+ Gozdni požar v južni Dalmaciji. Na polotoku Trsteno med Kotorom in Buduo

je nastal ogenj v mladem gozdu. Stotnija 58. pešpolka iz Budue je omejila požar na polotok ter rešila visoki gozd na celini. Bržkone so zanetili ribiči, ki so si kurili ob obali. Zgorelo je 4 ha lesa. Škoda znaša 3000 kron.

— **Materi padel otrok z rok.** V Zagrebu je sedela Eva Pešel na oknu svojega stanovanja v tretjem nadstropju s pet mesecev staro hčerko Nado v naročju. Naenkrat žena omedli in otrok ji pade z rok — na dvorišče, kjer prileti z glavo na oleandrovo posodo. Mrtvo deklico so prenesli v mrtvašnico.

— **Zastopnik Reke v ogrskem državnem zboru,** Zanella, se umakne s političnega polja, ko mu izteče poslanški mandat.

— **Tujski promet v Dubrovniku** raste od leta do leta. Lani je prišlo v to prekrasno dalmatinsko mesto 10.652 tujcev.

— **Varaždinske toplice** obiskalo je do 1. julija t. l. 4242 oseb.

— **Sardel ulovijo v Dalmaciji** čedalje več. — V poletju 1905 so jih nalovili 91.964.200 glav, leta 1906 že 97.874.400, lani pa 136.253.290. Z ribolovom raste tudi število tvornic za konzerve. Leta 1905 jih je bilo 14, leta 1906 že 19, lani pa 20. Žalostno pri tem je le to, da so tvornice vse v rokah Nemcev in Italijanov.

— **Ustanova za slepe otroke.** Razpisani sta dve prosti mesti v c. kr. vzgojevalnem zavodu za slepe na Dunaju. Pravico do te ustanove imajo ubožni slepi otroci brez razlike na spol in sicer v prvi vrsti otroci iz Kranjskega, potem iz Koroškega in sednji iz Štajerskega. Prošnje je vlagati do 30. t. m. pri ravnateljstvu c. kr. vzgojevalnega zavoda za slepce na Dunaju II., Wittelsbachstrasse št. 5. Pojasnila glede te ustanove dajejo politična oblastva prve instance.

— **Strela ubila spečo deklico.** Dne 6. t. m. zvečer je strela udarila v hlev Mihe Tomažiča pri Rovinju v Istri ter ubila 11 let staro hčerko Marijo, ki je spala skupaj z dvema bratoma. Dečka nista poškodovana.

POSPEŠEVANJE PTUJSKEGA PROMETA NA BAVARSKEM.

Bavarska vlada hoče za pospeševanje ptujškega prometa napraviti omrežje elektriških gorskih železnic, ki bodo vodile na 14 najvišjih vrhov.

Štajerske novice.

š **Spodnještajerski mladeniči!** Zadnji mladeniški shodi v Ljutomeru in pri Sveti Trojici so vas poučili, kakšnega pomena je, če se vsi mladeniči združimo tesno v eno celoto. Zato pa širite našo mladeniško organizacijo do zadnje kočice. Vsaka župnija naj ima svojo mladeniško zvezo. Pri snovanju mladeniških zvez vam gre S. K. S. Z. za Štajersko vedno in povsod na roko. Znake že imate? Naročite jih zase in za svoje tovariše. Društva jih naj skupno naročujejo ter tako olajšajo delo sebi in nam.

š **Slovenska kmečka zveza** ima v nedeljo, dne 12. julija, dva shoda. Predpoldne ob pol 8. uri ima shod v Slivnici pri Celju na prostoru pred kaplanijo. Popoldne ob pol 3. uri zboruje v St. Vidu pri Groblnem v gostilni g. Beuca. Na shodih poroča g. drž. poslanec dr. Korošec. Somišljeniki, pridite v obilnem številu!

š **Vsenemške savnosti.** Iz Maribora nam poročajo: V soboto bo spet naš ljubi Maribor obsenčen s frankfurtaricami. Iz rajha se pripeljejo neki »sängerji«, baje celo iz mesta Monguncije, da bodo hajlali po Mariboru. Če bodo mariborski nemški gostilničarji tudi sedaj delali take kšefte, kot o binkoštnih praznikih, potem si lahko želijo mnogo takih izletov. Štajerski pevci so baje rekli, da v Maribor ne gredo nikveč. Mi jih tudi ne bomo pogrešali. Od 11. do 14. julija se zbero v Gradcu nemški turnarji iz cele Avstrije.

š **Jugoslovanski klub** — **obsojen od »Narodne stranke«**. Koliko so kričali svoj čas mladi strankarji na Štajerskem za »Jugoslovanski klub«! Zdaj so ga pa že siti. V »Domovini« obžalujejo, da sedita Roblek in Ježovnik v tem klubu. In dne 28. junija t. l. okrega poslanec Roblek sam svoj klub rekoč: »V jugoslovanskem klubu mnogokrat ni enotnega odpora proti vladi, ker imajo dalmatinski, hrvaški in srbski poslanci drugačne interese nego mi štajerski Slovenci.«

š **Odbor zveze liberalnih društev** na Štajerskem in Koroškem je sledeč: učitelj Pesek, predsednik, turednik »Domovine« Lesničar, in koroški Slovenec J. Ravnik podpredsednika, Triglavčan Šandor Hrašovec (sin dr. Juro Hrašovca) in nadučitelj Fleré, tajnika, Alojzij Trstenjak (Taborjan in uradnik Joštove Trzeze?), blagajnik, učitelj Kveder, gospodar. Nadaljni odborniki so učitelji in profesorja dr. Dolar (Celje), in dr. Pifko (Maribor). Dr. V. Kukovec si je z dr. Karbo in Pahernikom pridržal

pregledništvo. Glavno vlogo ima tedaj tu kandidat živilnozdravništva Lesničar, s čigar pristopom v uredništvo »Domovine« se je ta prelevila v liberalko.

š **Živina** je vsled grozečega pomanjkanja krme silno padla v ceni; kmetje prodajajo odraslo govejo živino po 52 v. kg žive teže, teleta pa po 60 vin. — V Celju plačujemo nota bene 1 K 44 vin. za kg govedine.

— **Mesarji v Trbovljah** bodo znižali cene mesu s 15. julijem in sicer goveje meso bode po 1 K 12 vin., svinjina in telatna po 1 K 40 vin. kilogram.

— **Utonil** je pri Tremarjih na Štajerskem živinski trgovec A. Simern iz Cerovca pri St. Jurju ob Juž. Žel. Šel se je v Savinjo kopat, pa ga je najbrž prijel v vodi krč in je utonil. Utopljenca so prepeljali v mrtvašnico okoliške občine.

— **Upravno Drave** bodo te dni pričeli na črti Drnje-Molve na ogrsko-hrvaški meji. (Drnje leži v koprivniškem okraju.)

— **Mesarji** v Ptujju so ravnotako kakor v Trbovljah znižali cene mesu. Govedina stane 1 kilogram 1 krono.

— **Letovišče Rajhenburg ob Savi.** Lepa, romantična lega trga Rajhenburga z okolico nudi vse predpogoje, da postane zdravo in prijetno letovišče. Trg ima zdravo podnebje, zdravo pitno vodo, v bližini senčnate izprehode in v okolici kar najlepše izlete. — Vsako nedeljo se pripelje, posebno iz Zagreba, mnogo izletnikov, ki se ne morejo načuditi krasnemu razgledu z grada in lepi okolici. Vse to uvažujoč, se je tukaj ustanovilo društvo za promet tujcev. Kot prvi korak moremo zaznamovati zgradbo kopališča ob Savi. Društvo je tudi že preskrbelo precej stanovanj za tujce po zmernih cenah. V trgu imamo tudi restavracije, ki po zmernih cenah zadoščajo zahtevam tujcev. Letovičarji, ki želijo kakršnokoli informacijo, naj se obrnejo do omenjenega društva.

— **V Gaberjah** na Štajerskem se je ustanovil otroški vrtec.

— **Na deset let težke ječe** je obsodilo celjsko porotno sodišče Martina Veternika, ki je na živinski način zaklal 3. junija t. l. svojo ženo.

š **V konkurzu** je tvrdka Mahorič in Šeligo v Ptujju.

Ljubljanske novice.

lj **Vabilo k veselici**, ki jo priredi »Podporno društvo tobačnega delavstva« v proslavo šestdesetletnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v nedeljo, dne 12. julija 1908 na vrtu gosp. Kotnika, Opekarstva cesta 26. — Spored: 1. Slavnostna govora. 2. Slavna godba iz Mengša. 3. Iz prijaznosti nastopi »Pevsko društvo za delavke« pod vodstvom gosp. V. Hybaškega. 4. Koriandoli. 5. Šaljiva pošta. 6. Ribji lov. 7. Srečolov. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. za osebo. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Čisti dobiček pripade podpornemu zakladu za bolne člane. K obilni udeležbi vabi odbor. — V slučaju neugodnega vremena se veselica preloži na prihodnjo nedeljo, dne 19. julija 1908.

— **Zrelostni izpiti** na c. kr. ženskem učiteljskem v Ljubljani so se vršili pod predsedstvom dež. šol. nadzornika Frana Levca od 22. junija do 8. julija. Izpita se je udeležilo 42 gojenk IV. letnika in 27 privatistinj. Za šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom so naredile izpit a) gojenke IV. letnika: Dernovšek Marija iz Trbovelj, Fajdiga Melanija iz Novega mesta, Gottlob Renée iz Ljubljane (z odliko), Grile Marija iz Dvorske vasi pri Mošnjah, Grošelj Frančiška iz Ljubljane, Hiršman Marija iz Ljubljane, Hrast Ivana iz Ljubljane, Hubad Serafina iz Kranja, Jaklič Antonija iz Kranja, Kavčič Danica iz Ljubljane (z odliko), Kermavner Ana iz St. Vida pri Ljubljani (z odliko), Kersnik Marija iz Brda, Klun Nežika iz Otavice, Krakar Angela iz Metlike (z odliko), Leskovar Kristina iz Starih Slemen na Štajerskem, pl. Lukanc Elza iz Ljubljane, Maver Frančiška iz Grobišč, Pichler Roza iz Novega mesta, Pišlar Jožefa iz Vrhniko, Pristovšek Frančiška iz Vojnika (z odliko), Rakovec Jožefa iz Begunj, Randl Antonija iz Ljubljane, Rogl Stanislava iz Kamnika, Sakotnik Angeli iz Celovca (z odliko), Sever Amalija iz Fare pri Kostelu, Smolik Marija iz Ljubljane (z odliko), Somrak Ana iz Velikih Lašč (z odliko), Spetzler Miroslava iz Boštana (z odliko), Sterlekar Jožefa iz Ljubljane, Šerbec Antonija iz Reichenburga, Šlamberger Ana iz Ljutomera (z odliko), Šusteršič Frančiška iz Lancovega (z odliko), Uršič Viktorija iz Poddridge, Vidmar Bogomila iz Ljubljane, Vilhar Pavla iz Prestraneka (z odliko), pl. Vorbeck Erika iz Hrastnika, Zavašnik Pavla iz Ljubljane, Ženko Pavla iz Ljubljane. — b) privatistinj: Ažman Gabrijele iz Logatca, Božič Apolonija iz Kališč pri Selcih, Einspieler Marija iz Kranja, Hočevar Pavla

z Dunaja, Jager Jožefa iz Ljubljane, Juvančič Alojzija iz Loke pri Zid. mostu, Kunej Angela iz St. Jurja ob juž. železnici, Munda Ivana iz Mahrenberga, Pevc Vilibald iz Dola, Potočnik Helena iz Koroške Bele, Sikošek Terezija iz Podsrede, Sinkovič Danica iz Trsta (z odliko), Sirk Marija iz Oseka v Slavoniji, Sušnik Marija iz Škofje Loke, Šolar Jerica iz Kališč pri Selcih, Zmazek Marija iz sv. Križa pri Ljutomeru za šole s slovenskim učnim jezikom. Ponavljalni izpit iz enega predmeta v jesenskem roku se je dovolilo 13 izpraševankam, med temi štirim gojenkam IV. letnika. Za eno leto sta bili reprobirani dve privatistinj. Danes, 9. julija so se začeli zrelostni izpiti na moškem učiteljskem.

lj **Prememba posesti.** Dosedanji restavrat v hotelu »pri Grajžariju«, gosp. De Schiava, je kupil hišo od gosp. Leopolda Blumauerja v Kolodvorskih ulicah št. 24 za 86.000 K.

lj **Generalni štab in plakater Matelič.** Splošno znani tukajšnji pleskar g. Peter Matelič je včeraj prišel v neljubo dotiko z avstrijskim generalnim štabom. Ob mitnici na Radeckega cesti je g. Matelič občudoval svoje plakate, kar se pripelje avtomobil generalnega štaba in podere gosp. Mateliča in njegov bicikelj. Avtomobil je g. Mateliču krepko prerahljajl kosti in je le izredna sreča, da g. Matelič ni nevarno poškodovan. Kolo g. Mateliča je avtomobil popolnoma strl. — Druga vest poroča, da g. Mateliča ni podrl avtomobil, ampak motor-kolo. Ko se je hotel včeraj g. Matelič na Radeckega cesti umakniti izvoščeku, pridružit nasproti dva vojaka z motor-kolesom, ki je imelo priklopljeni sedež, s tako naglico, da se ni mogel nobeden več umakniti in je motor zadel v izvoščekov voz. Motor se je prevrnil, s seboj je pa potegnil tudi kolesarja g. Mateliča. Mateličev kolo so je razbilo na več kosov in tudi motor je tako poškodovan, da je nerabljiv. Vojaka nista znatno poškodovana. Motor je last vojaškega telničnega komiteja kolesarskega oddelka na Dunaju.

lj **Pravico javnosti** je podelilo naučno ministrstvo nemški dvorazrednici v Šiški.

lj **Umrla** je Marija Jemč, posestnikova hči, stara 29 let, na Radeckega cesti št. 11.

lj **Pogon** je napravila policija danes zgodaj jutraj na ljubljanskem polju. Dobil je pod nekim kozolcem taborišče in 4 brezposelne pekovski pomočnike, katerim je družbo delala neka brezposelna služkinja. Vseh pet so vtaknili v zapor.

lj **Hud gost.** Sinoči je prišel v Koutnyjevo gostilno na Dunajski cesti neki kovvaški pomočnik ter se takoj spravil nad kozarce in steklenice ter jih pobil za deset kron. Ko ga je gostilničar miril, jo je dobil po glavi. Le s pomočjo vojakov so nevarnega razbijača odstranili iz gostilne.

lj **Bojevniki Pod Trančo.** Danes jutraj se je zbralo Pod Trančo pet mladeničev, ki so se spustili v boj s palicami. Pokalo je tako po hrbtih in glavah, posebno po nekem mladeniču v beli obleki, da je to slišal policijski stražnik na Stari trg. Ko je prišel bližje, je bojevnike pomiril in jih legitimoval, nakar so se mirno razšli. Kako se danes počutijo, se ne ve.

lj **Izgubljene in najdene reči.** Zasebnica g. Marija Pogačnikova je izgubila double-brožo. — Knjigovodja g. Jožef Malenšek je našel srebrno žepno uro.

lj **Kinematograf.** Društvena godba ljubljanska koncertuje jutri pri večerni predstavi »The Elite Biograf« na vrtu hotela »pri Maliču«. Začetek ob 8. uri zvečer.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!
Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu sklenila je v svoji seji dne 22. junija izdati leta 1909 za leto 1910 sledeče knjige: 1. Kalendar, 2. Marijansko knjigo »Marija v zarji slave«, 3. molitvenik, 4. večernice, 5. spis o katoliških misijonih, 6. leposlovno knjigo. Poleg šestih se bo izdala tudi še sedma knjiga za tiste, ki molitvenika ne marajo in jim je ljubši kak leposlovn spis. — Marijansko knjigo je spisal č. g. župnik Rihar v Mekinjah. Družba jo bo po možnosti lepo ilustrirala in je radi te knjige za eno leto ustavila izdajanje sv. pisma, ki se bo prihodnje leto zopet nadaljevalo. »Marija v zarji slave« opisuje v poljudni obliki a spretni pisavi Marijino čiščenje v stari in novi dobi. Ta knjiga bo zelo dobro došla Marijinim družbam, obilno gradiva bo dala čast. duhovščini za Marijanske govore in ljudstvo jo bo z velikim veseljem čitalo. Lahko rečemo, da je Družba izdala le še malo tako lepih spisov. —

Druga knjiga bo molitvenik, ki si ga prosto ljudstvo vsako leto želi. Vendar Družba še ni definitivno sklenila, kakšen molitvenik se bo izdal, ker ji je predloženih več rokopisov. Bržkone izide knjižica, ki bo ljudstvo razlagala pomen svete maše. Večernice bodo obsegale kratke leposlovne spise v vezani in nevezani besedi, kakor jih Družba dobiva od starejših in mlajših pisateljev slovenskih. V leposlovno knjigo se bodo dajali večji, boljše spisi, ki so trajne vrednosti za slovensko književnost. — Z veseljem bo ljudstvo bralo tudi misijonsko knjigo, ki jo Družba namerava odslej izdajati vsako leto. Pridobili smo sodelavce, ki bodo pošiljali izvirnih doneskov, nekaj gradiva se bo seve zajemalo iz poročil raznih časopisov, ki jih izdajajo angleški, francoski, poljski in dr. misijonarji. Sodelovati so nam posebno obljubili misijonarji jezuitskega reda. Knjiga bo ilustrirana in bo prinašala veliko zanimivega iz vseh krajev sveta. — Kot sedma knjiga pride na svitlo zanimiv spis V. J. Vošnjaka, ki opisuje iz polpretekle dobe razne dogodke iz življenja štajerskih Slovencev. Kdor ne reflektira na molitvenik, dobi to knjigo, ki se bo pa tudi sicer iz družbine zaloge dobila po nizki ceni. — Od vseh strani se je družbi javila želja, da bi izdala fejltonističen opis slovenske domovine. Misel je zelo dobra. Ljudstvo bi po takih spisih spoznalo lepoto svoje domovine, spoznalo bi svojo zgodovino, spoznalo zgodovinske svoje šege, začelo bi spoštovati samo sebe. Zato prosimo naše pisatelje, da bi se lotili tega domoljubnega dela. Kratke zgodovinske črtice, opisovanje slovenskih naših domov, ki jih kmalu ne bo več, najlepše narodne pesmi, kratki spiski v ljudskem narečju, naša božja pota, njihova zgodovina, životopisi (kratki) slavnih naših mož, zgodovinske studije, narodne legende, ljudske basni, ljudsko delo, ljudske veselice, socialno delo v zadrugah in društvih, vse to in drugo, če mogoče z dobrimi fotografijami, naj se vpošilja društvenemu tajniku. Želeti bi bilo, da bi se moglo že prihodnje leto pričeti z izdajanjem take knjige.

Koroške novice.

k **Daljni gost.** Na počitnice je prišel v Vetrinje pri Celovcu avstro-ogrski poslanec iz Teherana v Perziji, Artur pl. Rasshorn s soprogo in enim služabnikom — Kitajcem.

k **Imenovana** sta višjem zemljemer-cem II. razreda zemljemerca Franc Šetina v Greifenburgu in Artur Starek v Celovcu.

k **Umrl** je 6. t. m. nenadoma v Muti v zgornji zilski dolini gosp. dr. Franc Peršinka, c. kr. deželni šolski nadzornik iz Trsta. Prišel je na letovišče, kjer ga je pa nepričakovano smrt dohitela.

k **Utopljenca** so našli 4. t. m. v Dravi pri Velikovcu, ki je, kakor je bilo po obleki poznati, delavskega stanu. Kdo da bi bil utopljenec, se še ni moglo dognati.

k **Zdravnik za očesne bolezni** dr. Aleš Pichler se je nastanil v Celovcu na Sadnem trgu (Obstplatz).

k **Celovsko klavnico** bodo pričeli za gotovo drugo leto zidati, tako se je izrazil župan v zadnji občinski seji na tozadnevno vprašanje.

k **Zaprl** so v Celovcu Karola Zidar-ja iz Zidanega mosta, ker je ukradel in prodal 600 K vrednega konja posestnika Aleša Stole v Lipi pri Vrbi.

k **Vlomil in pokradel** je ves denar iz pušic v cerkvi na otoku na Vrbskem jezeru neki neznanec oziroma cerkveni tat.

Razne stvari.

Lepi sodrugi.
V Plzinu so 24 letnega socialnega demokrata Krönerja zaradi nenravnosti obsodili na 6 mes. ječe.

Grozno vročino
imajo v New-Yorku. Na solnčarici je umrlo 7. in 6. t. m. 24 oseb.

Eksplodizija bencina.
V Budimpešti je eksplodiral bencin v Kowaldovi kemični tvornici, ki je pričela goreti. Delavci so skakali iz nadstropij v globočino. Dve osebi sta izgubili življenje, štiri so nevarno, 10 je pa lahko ranjenih.

Velik požar v Bostonu.
V Bostonu gore pristaniške naprave.

Velika tatvina.
V nekem genovskem hotelu je bil ukraden agentu Peyrousseju kovčeg, v katerem so bili briljanti, vredni 600.000 lir.

Boj proti alkoholu v Italiji. V občje je Italija glede alkoholne kuge na boljšem od sosednjih držav; vendar pa je alkoholizem tudi v nekih krajih, zlasti severne Italije, postal pravo zlo. Nad 20 odstotkov zloči-

Velika serijska prodaja! 60% nižje cene
 pri vseh poletnih predmetih,
 kakor tudi: batist za dame, platnina, kostumi iz svetlega blaga, pique in
 platnena krila, dalje bluže s čipkami in iz batista, lister za gospode in dečke
 ter perilno blago za obleke kakor tudi blago za lahne poletne obleke.

„Angleško skladišče oblek“
O. BERNATOVIĆ 1326 30
 Ljubljana, Mestni trg št. 5.

nom pripisujejo alkoholizmu. Društvo »Scuola popolare« (narodna šola) se je sedaj lotilo boja proti alkoholu. Prošlo nedeljo je imelo shod ter sprejelo resolucijo, ki ž njo poziva vlado, da ne izda novih dovoljenj za točenje opojnih pijač. Poleg tega bi imeli posebni nadzorniki paziti na to, da se pijanim ljudem ne bi točilo več alkoholnih pijač.

— **Pravoslaven konvikt** ustanove v Karlovcih. V istem bo 40 do 50 brezplačnih mest za gojence, ki se posvetijo duhovskemu stanu.

Kokoš in ameriške race. Neki farmer v New Jersey je polagal več let zaporedoma pod svojo kokoš račja jajca. Ko so se račice izvalile, so tekale seveda takoj na vodo. Prva leta je bila kokoš vsled tega vselej strašno presenečena in razburjena. Nazadnje pa si je mislila, da mora pač že tako biti. Letos pa so ji dali valit kokošja jajca. Zleglo se je dvanajst prelepih pišček. Kokoš jih pelje takoj k vodi — piške pa zlete stran. Kokoš je bila huda, ker niso hotele v kopel. Še večkrat jih privede k vodi. Ko pa se le niso hotele preleviti v race, jih s silo poževe v vodo — da je vseh dvanajst utonilo.

— **Jan Novopacký** †. Dne 6. t. m. je umrl v Slavetinu odlični češki slikar Jan Novopacký, star 87 let. Najlejša njegova dela so last cesarjeva.

20.000 K je podaril neki duhovnik dunajske dijeceze solnograškemu kat. vseučiliškemu društvu.

— **Asfaltov rudnik v Dalmaciji.** Dr. Marušić in dr. Negrini sta odprla v Štikovcu Dalmaciji asfaltov rudnik. Znani geolog dr. Kerner se je jako povoljno izrazil o novem rudniku, ki se zanj zanima društvo »Monte Promina«. Bržkone napravijo v Štikovu tvornico briketov.

Drage smodke. Društvo severo-ameriških tovarnarjev raznih glasovirov je sklenilo pokloniti Mr. Josipu Cannonu, ki je zagovarjal njih interese v poslaniški zbornici in ki je strasten kadilec, nalašč zanj pripravljenih smodk iz najfinejšega tobaka, katerih vsaka bo stala 150 kron. Koliko teh smodk bo srečni kadilec dobil — ameriški listi ne poročajo.

Pes prinesel gospodarju denarnico s 600 kronami. Gostilničar Henrik Leutiner v Waidhofenu, velik prijatelj lova, je imel pol leta starega, krasnega španskega prepelčarja iz namenitega zavoda bar. Tintisch, ki se peča z rejo psov. Bil je v obdobju prijateljev in poznavalcev psov. Posebno izvrstno je bil desiran. To je zlasti pokazal 11. t. m. Zvečer ob 11. uri pride »Rall«, tako je namreč psu ime, domov, in prinese gospodarju denarnico, v kateri je bilo denarja in zlatnine za 600 K. Pes je našel denarnico na cesti. Vsak pozikuz gostov, kakor tudi gostilniškega osobja, psu denarnico vzeti, je bil brezuspešen. Izpustil je denarnico šele pred gospodarjem. Denarnica je bila last nekega bogatega dunajskega tvorničarja, ki je priredil psu drugi dan bogato kosilo.

Skrivališče londonskih lupežev. V Londonu leto za letom podirajo celo vrsto starih, temnih in umazanih hiš, takozvanih »Slums«, da potem na njih mesto postavijo lepe nove, zračne in prijazne hiše za delavska stanovanja. Tako se je v kratkem zgodilo tudi mestnemu oddelku Jago, kjer so stale najumazanejšie in najzaprtejšie stare kolibe, da je bilo človeka groza pomisliti, da v takih brlogih stanujejo ljudje. No, pri podiranju in razkopavanju pa se je pokazalo, da to niso bila toliko stanovašišča revežev, kolikor skrivališča londonskih tatov in drugih lupežev. Hiše so bile namreč zvezane med sabo po podzemeljskih rovih. V te rove so zginili lopovi, ako jih je pri »poslu« zmotil in zasledoval kak mož pravice. V Jagu je sedaj razdrto lupeško mravljišče, a kaj pomaga! Lopovi so se le preselili nekoliko bolj proti vzhodu, kjer bodo zopet kopali rove in izvrševali svojo »obrt«, dokler jih tudi od tod ne preženo. Toda minulo bo pač

preje 20. stoletje, predno bo v Londonu podrti zadnja »Slum«.

Nenavaden nebesni pojav. Iz Kodanja javljajo, da se je v sredo zvečer videla na nebu izredno intenzivna rumena svetloba, ki je razsvetljevala ves kraj. To svetlobo so opazovali tudi v Berlinu in mnogih drugih mestih na severu. Nebo je bilo rdečkasto in rumeno ter je prehajalo v belkasto.

Telefonska in brzojavna poročila.

»SLOVENSKI KLUB« ODKLONIL UDELEŽBO PRI VSESLOVANSKEM KONGRESU.

Dunaj, 9. julija. »Slovenski klub« je dobil 8. julija od dr. Kramafa oficijelno vabilo, naj na vseslovanski kongres, ki se vrši 12. julija, odpošlje dva zastopnika. »Slovenski klub« je danes po temeljiti debati soglasno storil sledeči sklep: »Slovenski klub« se zahvaljuje za vabilo in obžaluje, da se mu ne more odzvati, ker se je, v kolikor se tiče zastopstva slovenskega ljudstva, dalo vseslovanski prireditvi že izpočetka izrečno strankarsko-politični značaj. »Slovenski klub« bo pa z odkritosrčnim veseljem pozdravljal, ako bo kongres za slovanske rodove dosegel kak realen uspeh.

RUSINSKIH POSLANCEV NE BO K VSESLOVANSKEMU KONGRESU V PRAGO.

Dunaj, 9. julija. Rusinski poslanci so sklenili, da se vseslovanskega kongresa v Pragi ne udeležijo.

PARLAMENTARNI POLOŽAJ.

Dunaj, 9. julija. Danes je državna zbornica odklonila nujni predlog poslanca Breiterja in dr. Hajna radi konfiskacijske prakse državnih pradtikov na Poljskem in na Češkem. V debati je izjavil justični minister Klein, da justica nima nič opraviti s politiko. Nato je prišel na vrsto nujni predlog poslanca Daszynskega o vodnih cestah. Upati je, da zbornica že jutri pride do kontingenta vojaških novincev. Poletno zasedanje bo trajalo do srede prihodnjega tedna, k večjemu do konca tedna, nikakor pa ne dalje. Delegaciji se snideta 25. septembra v Budimpešti.

KORNI POVELJNIK PFEIFFER UMRL.

Praga, 9. julija. Tu je umrl korni poveljnik iml. Ferdinand pl. Pfeiffer.

IZGNANI SRBSKI UČENJAK.

Sarajevo, 9. julija. Znani slavist beograjski profesor dr. Milan Pavlović je bil včeraj izgnan iz Bosne.

ATENTAT NA PREDSEDNIKA VIŠJEGA SODIŠČA KRAŠENIKOVA.

Petropavlovsk, 9. julija. Napadalec predsednika višjega peterburškega sodišča Krašenikova so ujeli. Morilec je star 19 let in je sin nekega delavca. Rekel je, da je izvršil zločin v protest radi več obsojed sodišča v političnih vprašanjih. Ra-na Krašenikova ni nevarna.

BANJAVČIČ DEMISIJONIRAL.

Karlovec, 9. julija. Banjavčič je kot načelnik mesta Karlovec demisijoniral.

V Krapinske Toplice so prišli sledeči novi gostje: gospodična Marija pl. Tatičev iz Petrograda, gospa dr. pl. Antolko-vič iz Zagreba, ekscel. Viktor Scribe, c in kr. fldm. v pok. iz Gradca, Karol Sallinger, c in kr. voj. viš. rač. svetnik iz Gradca, Rihard vit. pl. Zirnfeld, nadinženir iz Gradca.

TRŽNE CENE.

Budimpešta 9. julija.
 Pšenica za oktober 11.43
 Rž za okt. 9.60
 Oves za okt. 8.52
 Koruza za maj 1. 1909 7.49
 Efektiv: 15 višje.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh go-stilnah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 806.2 m, srednji sračni tlak 736.0 mm

Ura	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Noba	Podajina v mm
8	9. zvoč.	735.6	18.6	brezvetr.	jasno	0.0
9	7. zjutr.	35.8	16.0	„	megla	0.0
9	2. pop.	33.3	19.3	sl. jžzah.	dež	0.0

Srednja včerašnja temp. 20.0°, norm. 19.5°.

Kopalna banja in železen štedilnik

„ se ceno proda „
 Gruberjevo nabrežje št. 6, I. nadstropje.

Podpisano društvo ima še okoli 350 hekto-litrov dobrega belega 1643 4-1

vina

ter 250 hektolitrov refoška na proda o. Cena po dogovoru. Uzorci na razpolago.

Potrošno obrtno gospodarsko :: društvo v Buzetu (Istra). ::

V najem se odda hiša

z dvema sobama, vežo, kuhinjo in kletjo, 30 minut oddaljena od Šmartna ali Litije, pripravna za obrtnika ali penzionista. Odda se za par mesecev ali več let. Natančneje se izve v gostilni pri Kamničarju v Litiji. 1650 3-2

Mestna učiteljica sprejme za pri-hodnje šolsko leto 1613 3

dve deklici

na hrano in stanovanje. Glasovir na razpo-lago. — Zglasila pod šifro „R. 100“ upravnistvu „Slovenca“. 1649 3-3

Pozor!

Po ceni se točijo izborna 1657 3-1

vina in sicer:

Istrsko, belo po 56 vin.
 „ črno 56 „
 Dolnjičec, rdeč 72 „
 „ rumen 88 „
 Na obilni obisk se priporoča velespoštovanjem

Gostilna pri „Litru“
 Breg št. 2, Ljubljana.

Kotel za centralno kurjavo

dobro ohranjen, ki je bil 10 let v rabi, se **proda** radi nabave novega kotla, z vsemi pritliklinami za centralno kurjavo, ki je grela tri dvorane. 1656 3-1

Ogleda se lahko v **Katoliški tiskarni**, kjer se izvedo tudi prodajni pogoji.

Izvežbano stenografijo in 1653 2-1

strojepisalko

sprejme

odvetniška pisarna

L. Schweitzer-Ja v Ljubljani.

Nastop takoj. — Plača po dogovoru.

Za tukajšnje **zalogo črevljev** se sprejme takoj samostojen

poslovodja

s kavcijo. — Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“. 1662 1-1

Sprejmeta se 1658 3-1

2 učenca

iz boljše hiše pri tvrcki **Br. Hlavka**, Prešernove ulice št. 5 v Ljubljani.

Stavbena opeka,

dobro žgana, dobi se v poljubni množini v **Dobrunjah pri Ljubljani**. Zaloga velika, cene primerne. Dostavi se tudi na dom.

Lastnik **parne opekarne VIDONI ROMAN.** 1659 3-1

Kupi se mala hiša

z vrtom v obližu Ljubljane. Ponudbe pod šifro „R. D.“ je poslati na upravo „Slovenca“. 1661 2-1

Učenca=

v trgovino s špecerijskim blagom sprejme

1660 3-1 **Ferd. Hlebš v Kranju.**

= PISAR =

oženjen, z malo pokojnino, večč slovenskega in nemškega jezika ter računstva **išče službo** v kakej pisarni. — Več se izve v upravnistvu „Slovenca“ pod „št. 300“. 1649 3-3

Pozor, kmetice in dekleta!

V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je, iznajti najboljšie sredstvo za rast las, to je

Kapilor št. II.

Isti deluje, da po-stanejo lasje gosti, dolgi in odstranjuje prhljaj (luskine) na glavi. — Cena (franko na vsako pošto) je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. — Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: **P. Jur-rišić**, lekarnar. Pakrac št. 56, Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 814 20-14

Podružnica v Celovcu.

I Rezervni fond

K 200.000.

Podružnica v Spijetu.

Delniške glavnice I I K 2.000.000. I I

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice št. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Občni zbor kranjske kmetijske družbe.

Danes se je v veliki dvorani »Mestnega Doma« vršil občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. Udeležba je bila številnejša kot druga leta, ker so liberalci poslali svojim pristašem dopisnice, na katere so tiskali naslednjo laž:

Ljubljana, 8. julija 1908. Vaše blagorodje! Ker se čujejo govorice, da nameravajo klerikalci uprizoriti naskok na »Kmetijsko družbo«, se uljudno vabite, da se jutrnjega občnega zbora, t. j. četrtek, dne 9. julija 1908 ob 9. uri dopoldne v Mestnem domu, blagovolite zanesljivo udeležiti. Več naprednih članov »Kmetijske družbe«.

Liberalci so razširjali vest, da hočejo »klerikalci« za podpredsednika prelata č. gosp. kanonika Andreja Kalana, res pa je bilo, da je glavni odbor naprosil gospoda kanonika, naj sprejme podpredsedstvo, da je pa gospod kanonik to odklonil.

Navzočih je bilo nad 200 članov.

Med navzočimi smo opazili »velikega kmeta« Karola viteza Bleiweisa in manjše »kmete« Ribnikarja, sobnega slikarja Stareta, Predoviča, Cirila Pirca, veletržca Iv. Kneza, župnika Vrhovnika, Grmeko, finančnega uradnika blagajnika »Dramatičnega društva« Rozmana, tiskarja Poklukarja (trvdka Blasnik), prevaževalca v Ameriko Tavčarja, agenta banke »Slavije« Globočnika, kavarnarja »Narodne kavarne« Krapeža, dr. Žerjava, telovadnega učitelja Bruneta, množico liberalnih učiteljev, na čelu jim »kmet« Engelbert Gangl, ki je v Likozarjevi družbi razgovarjal se o bojnem načrtu za volitve. Najlepši »kmet« pa je bil gostilničar Kolenc, znan po svojih klobasah. To so bili vsi kakor jako zanimivi zastopniki kmetijstva.

Občni zbor otvori predsednik družbe g. Oton pl. Detela, ki pozdravlja zastopnika vlade, dvornega svetnika grofa Chorinskega in viteza Laschana ter zastopnika deželnega odbora g. grofa Barbo. G. predsednik omenja napredek družbe ter kaže na položaj, v katerem je bila družba še pred 25 leti. Takrat je družba štela 600 članov. »Kmetovalec« je imel 600 naročnikov, denarni promet je znašal 50.000 K. Napredek družbe je merilo napredka kmetijstva na Kranjskem. Pred 25 leti je bil za kmetijstvo v deželi bednejši položaj kot danes, kar je pričalo število dražb kmetijskih posestev. Takrat se je sestala enaka, ki je začrtala pot novemu delu, katerega uspehe se sedaj vidi: pričelo se je delo za povzdigo živinoreje v deželi, in preskrbelo se je kmetovalcem cenejši denar. Kmečki stan se organizira, stoji kot krepka organizacija. Tudi vlada je spoznala, da s podporo kmetijstvu služi eminentni državni koristi. Krepko kmetijstvo je najboljša podpora državi.

Predsednik omenja, da predlaga glavni odbor letos predlogo o ustanovitvi pokojninskega zaklada za družbine uradnike. Omenja, da pride danes na vrsto volitev družbinoga predsednika, ki mora po pravilih stanovati v Ljubljani. Pravi, da se je on preselil na svoj grad na Gorenjsko, torej odpade možnost, da bi on še nadalje predsedoval družbi. Zato se poslavlja in zagotavlja, da bo še nadalje ostal zvest ud kmetijske družbe, ki je v ozki zvezi z njegovim življenjem. Že leta 1869 je vstopil kot član v družbo, v katere odbor je bil izvoljen l. 1875, postal njen častni član l. 1899 in njen predsednik l. 1904. Zahvaljuje se za vso blagohotnost in prosi, da ga člani obdrže v prijaznem spominu. (Dobro-klici.) Končno se predsednik spominja 60letnega vladarskega jubileja cesarja Franca Jožefa, pod katerega vlado je bila odpravljena desetina in tlaka, uredila se zemljiška služnost, uravnal se zemljiški davek, katerega je dežela kranjska prej plačevala 900.000 gld., dočim sedaj plačuje 600.000 gld. Cesarju kliče Slava in Hoci! (Slava klici.)

Dvorni svetnik grof Chorinski v lepi slovenščini pozdravlja zbor v imenu dež. vlade. Jasen dokaz, da se vlada zanima za družbo, je, da se deželna vlada obrača v vseh strokovnih vprašanjih na družbo in da družba vsako leto dobi izdatnejšo podporo. Dež. vlada se bo vedno rada ozirala na želje, izražene od družbe. Proslavlja v nemščini delo odstopivšega predsednika ter se mu v imenu vlade zahvaljuje za to delo ter ga zagotavlja, da ga vlada ohrani v dobrem spominu. Zborovanju želi dober uspeh. (Dobro klici.)

Grof Barbo v slovenščini in s par nemškimi besedami podpravlja zbor v imenu dež. odbora, ki polaga veliko važnost na sodelovanje z družbo.

Ravnatelj Gustav Pirc je podal poročilo o delovanju glavnega odbora. Udje so

bili razdeljeni v 133 podružnic. Vložni zapisnik izkazuje leta 1907. 984 strogo uradnih dopisov, poslovnih števil pa izkazuje 32.636. Družba ima svojo družbeno podkovsko šolo. Družba ima dve drevesnici, dvorec na Viču, kmetijsko gospodinjstvo šolo v Ljubljani, in sicer v Marijanišču. Velika in ljubezniva naklonjenost vodstva Marijanišča in nenavadna delavnost č. gg. sester družbi omogočuje, da šola od leta do leta v strokovnem oziru popolnjuje, zlasti v zadnjem času so se zaradi šole izvršile izdatne preustrojbe gospodarstva v naprednem smislu. Družbena gospodinjstva šola ima danes poleg lepih stanovanj za gojenke in učnih prostorov, ki so preskrbljeni z zadostnimi in lepimi učili, tudi vzorna kmetijska učila za vse panoge, ki se v šoli poučujejo. Zlasti zadnji čas je vodstvo Marijanišča poskrbelo, da se je gospodarstvo sedanjim zahtevam primerne uredilo po željah kmetijske družbe, ki je v ta namen izposlovala državno podporo. Gospodinjstva šola ima sedaj vzorne svinjake za rejo čistokrvnega angleškega prašičjega plemena, popolnoma primerno urejen goveji hlev, ki je gotovo najprilnejši in najlepši na Kranjskem, ima velikanke vzorne kurnjake, majhen sadovnjak oblikanega drevja, ter ima od Marijanišča na razpolaganje obširen zelenjadni in cvetlični vrt, kjer so tudi gorke lehe in cvetličnjaki. Gojenk je 14, ker se jih več sploh ni moglo sprejeti.

Dalje ima društvo v oskrbi deželno poskusno klet v Ljubljani; zalaga poučne kmetijske knjige. Leta 1900. je odbor pričel z izdajo »Kmetijske knjižnice« in je dole izšlo osem zvezkov. Poleg teh knjig izdaja odbor kratke spise z naslovom »Gospodarska navodila«, ki vsebujejo poučno stvarino o važnih gospodarskih vprašanjih. Teh gospodarskih navodil je izšlo dosedaj 14. Družba izdaja uradno glasilo »Kmetovalec«, katerega se tiska 8000 izvodov; preskrbuje s kmetijskimi potrebščinami svoje ude. To preskrbovanje se razteza na več nego 50 predmetov. Družba je v letu 1907. priskrbelo 9990 strankam raznih gospodarskih potrebščin z drevjem, s stroji in z orodjem vred okroglo 375 vagonov ter je to blago oddalo v 25750 pošiljstvih. Denarni promet je pri tem dosegel poldrugi milijon kron. Ker je družba kupila 375 vagonov gospodarskih potrebščin in jih ravno toliko oddala, zate je blagovni promet znašal 750 vagonov ali 38 polno naloženih tovornih vlakov. Zanimivo je poročilo o umetnih gnojilih. V tekočem letu, t. j. 1908., Kranjska prav gotovo porabi že 500 vagonov umetnih gnojil ter bo s to porabo primeroma med prvimi, če ne prva dežela v Avstriji. Kranjski kmetje danes v Avstriji porabijo primeroma največ umetnih gnojil. — Vinstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice in žveplene moke. — Sadjarstvo je družba pospeševala kakor druga leta v prvi vrsti s tem, da je oddala mnogo tisoč sadnih dreves. — Govedorejo je družba pospeševala s tem, da je skrbela za dobavo čistokrvnih bikov plemenjakov, ki jih je s pomočjo državne podpore oddajala živinorejcem po nižani ceni. L. 1907 je družba oddala 55 bikov-plemenjakov. — Svinjerejo je družba, kakor doslej običajno, pospeševala z oddajo čistokrvnih plemenskih prašičkov velike bele angleške pasme, ki so se nadobavili iz priznanih rej. Oddalo se je vsega skupaj 138 plemenskih prašičkov. — Konjerejo je pospeševal samostojni konjerejski odsek. — Pospeševanje čebelarstva je glavni odbor prepustil »Slovenskemu čebelarstvu« družstvu, ki jako marljivo deluje in šteje že nad tisoč udov. Glavni odbor je družstvu za l. 1907. izposloval 1000 K državne podpore in prispevek za prirejanje čebelarskih tečajev. — Za pospeševanje ribarstva na Kranjskem skrbi okrajni ribarski odbor v Ljubljani, ki mu je družba za leto 1907 izposlovala 1000 K državne podpore. — Leta 1907 je glavni odbor priredil na Vrhnikih štiri mlekarjske tečaje pod vodstvom potovalnega učitelja g. Legvarta. Tudi letos se tak petmesečen tečaj vrši na Vrhnikih. Razen tega je še omeniti natančno statistiko o letini.

Denarni obrat je letos prekoračil dva milijona kron. Novi dohodek iz mlekarstva, v kakovosti in količini zboljšana govedoreja in prašičja reja, pomnoženi pridelek vsled porabe umetnih gnojil itd., pomenja povišanje dohodkov kranjskih kmetovalcev na leto za več milijonov kron. Ravnatelj Pirc zaključuje: Dohodek kmetijstva povišati je glavno sredstvo za rešitev našega propadajočega kmetijstva; zato je bilo in bo vodilo glavnega odbora: nepristransko delovati v tem smislu.

Ravnatelj Pirc je podal tudi družbni račun za leto 1907, ki izkazuje dohodek 1.081.100 K 68 h in 995.035 K 17 h stroškov. Vsota aktiv znaša 227.990 K 81 h in

pasiv 117.368 K 46 h, aktivnega premoženja 110.622 K 35 h.

Volitev predsednika.

Pri volitvi predsednika predlaga gospod župan Stanonik, naj se z vzklikom voli za predsednika državnega in deželnega poslanca gospoda **Frančiška Povšeta**. Volitev se je izvršila brez ugovora soglasno ob navdušenih živio-klicih.

Novoizvoljeni predsednik državni in deželni poslanec g. Povše se zahvaljuje za soglasno izvolitev, povdarjajoč, da sam izhaja iz kmečkega stanu, za katerega je kot agrarec z vso vneto deloval. Pri tem mu je bila misel, da tako najbolje služi svoji domovini, ki je v ogromni večini agrarna. Kot zvest sin svoje domovine je skušal doseči, da bi tudi naši kmetje napredovali, s tem sebi pomagali in pomagali ugledu domovine naše. Številke govore, da je naše kmetijstvo napredovalo, relativno je naša dežela v Avstriji najbolj napredovala v kmetijskih strokah. Hvala za zaupanje. Moško obeča, da bo zastavil vse svoje sile, da procvita kmetijska družba v blagor kmetijskega prebivalstva. (Živio-klici.) Prosi za podporo. Če kje, naj v kmet. družbi ostan deviza: Vse z združenimi močmi za blagor domovine Kranjske. Novi predsednik konča govor: Dosedanji predsednik, ki je četrt stoletja delal za družbo, se poslavlja. Zvesto je služil sveti domovini, kadar ga je dolžnost klicala. Ena največjih zaslug njegovih je, da je v centralni komisiji s pokojnim baronom Apfaltrernom sodeloval pri razbremenjenju zemljiškega davka. Pravijo, da svet ni hvaležen, a o Slovencih se more reči, da so hvaležni možem, ki so kaj storili za domovino. Bog nam ohrani gosp. Otona pl. Detela še mnoga leta! (Navdušeno odobravanje.)

Volitev podpredsednika.

Pri volitvi podpredsednika predlaga »kmet« gospod Ciril Pirc, naj se tudi podpredsednika voli z vzklikom, in sicer g. **Ivana Kneza**, veletržca v Ljubljani. Ugovarjal ni nihče. Gospod Knez je bil za podpredsednika izvoljen soglasno.

Volitev odbora.

Pri volitvi odbora, iz katerega izstopijo grof Barbo, baron Lichtenberg, veterinarski nadzornik Alojzij Pavlin in c. kr. stavbni svetnik **Frančišek Pavlin**, predlaga g. župan Stanonik z ozirom na pri volitvi predsednika in podpredsednika pokazano slovo, naj se tudi odborniki volijo z vzklikom.

Gospod Kuralt predlaga pet minut odmora in volitev z listki. Predsednik odredi odmor in glasovanje z listki. Za skrutinatorja sta bila določena stotnik gospod Kump in župnik g. Piber. Po volitvi so ljubljanski »kmetje« odšli.

Predlogi odbora.

Na vrsto pridejo predlogi odbora: Nove podružnice se potrdijo. V družbenih pravilih se izpremeni § 19., da se za predsednika ali namestnika lahko voli tudi kakega člana na deželi, dočim je bilo sedaj v pravilih, da morata biti oba v Ljubljani.

Na vrsto pride predlog o ustanovitvi pokojninskega zaklada c. kr. kmetijske družbe kranjske in o stalnem nameščenju družbenih uradnikov. 1. V proslavo šestdesetletnega vladanja Nj. Vel. presv. cesarja **Frančiška Jožefa I.** ustanovi c. kr. kmetijska družba kranjska za svoje uslužbenke kot namestilno pogodbo svoj poseben vzajemni pokojninski zavod v zmislu § 65. zak. z dne 16. decembra 1906 ter daruje v to svrhu iz svojega premoženja K 50.000, ki se imajo zavarovati na družbenem posestvu. 2. V pokojninski zaklad vplačuje c. kr. kmetijska družba iz svojih vsakoletnih dohodkov znesek K 2000 kot štiriodstotne obresti svojega darila, uradniki pa vplačujejo v ta zaklad zakonito predpisane prispevke v letnem znesku K 1372, kateri vsoti skupaj odgovarjata 16% premij obstoječih plač s pripadki vred. 3. C. kr. kmetijska družba kranjska stalno nastavi v mislu odstavka c § 12. družbenih pravil svoje uslužbenke, ki služijo že nad 10 let, in sicer družbenega ravnatelja Gustava Pirca (30 službenih let), tajniškega pristava **Frančiška Štuparja** (19 službenih let), pisarničarja Josipa Lokarja (38 službenih let), skladiščnega uradnika Ivana Oražna (15 službenih let) in družbenega vrtnarja Josipa Urbančiča (23 službenih let). 4. Službena doba za celo pokojnino se določi na 40 let in vsa pokojnina po preteku te dobe znaša polno letno plačo. 5. Odmera pokojnine z ozirom na službeno leta naj se ravna po predpisih zakona, in sicer s pristavkom, da jo je izračunati na podlagi pokojnine, ki odgovarja polni plači.

Predlog je v imenu glavnega odbora utemeljeval g. Lenarčič.

Predlogi so bili soglasno sprejeti.

Predlogi podružnic.

Vipavska podružnica predlaga, naj kupi kmetijska družba osla žrebca za rejo mul. Predlog se po pojasnilu g. A. Pavlina priporočljivo odstopi konjerejskemu odseku, ki ima popoldne občni zbor. Ista podružnica prosi, da poslanci izposlujejo, da se vinski zakon uveljavi tudi za Ogrsko. Poslanec Povše pojasni, da mora ogrska vlada do 31. decembra t. l. predložiti vinski zakon, a bo baje ogrski državni zbor to že meseca oktobra storil in kakor se čuje, bo zakon še ostrejši, kakor je v Avstriji.

Kočevska podružnica (zastopnik gozdar Schadinger) predlaga, naj se k licenciranju bikov vedno povabi strokovnjak in da se strogo pazi, da se komisija drži vseh točk zakona in da občine preskrbe zadostno število bikov za rejo. Sprejeto. Ista podružnica predlaga, naj se družba zopet obrne na kmetijsko ministrstvo za subvencijo za nakup takih kmetijskih strojev, s katerimi se delo poceni in pospeši. Sprejeto.

Novomeška podružnica (zastopnik g. Rohrman) predlaga, naj kmetijska družba dela na to, da se lovski zakon proti zajcu poostri. Družba naj se s predlogom obrne na deželni zbor. Zakon naj se tudi tako uredi, da bo kmet res prišel do odškodnine. Sprejeto. Ista podružnica predlaga, naj družba na korist domače čebeloreje deluje na to, da se omeji prepeljavanje čebel na pašo iz enega kraja v drugega. Družba naj se obrne na deželni zbor, da se sklone čebelarski zakon in se tako uredi prepegljavanje čebel na pašo. Poslanec Povše predlaga, da naj se tozadevni načrt pošlje v pregled in nasvet »Slovenskemu čebelarskemu društvu«. Sprejeto. Novomeška podružnica predlaga (poročevalec g. Skalicky), naj se gleda na to, da se omeje tatvine vina na železnica, da se na železnicah s posodo lepše ravna in da se prazna posoda vrača le franco. Sprejeto.

Podružnica St. Jurij predlaga, da se odpiše zemljiški davek v razmerju s škodo, povzročeno po suši. Sprejeto.

Podružnica Preloka prosi, da bi ji družba s podporo pripomogla do trtnice. Odbor predlaga, da se naprosita deželni odbor in deželna vlada, da prispevata, ako se najde primeren prostor. G. Skalicky priporoča predlog. Sprejeto.

Podružnica v Mokronogu (zastopnik Zupančič) predlaga, naj družba plemenske bike kupuje pred vsem doma, le kar se jih doma ne more dobiti, naj se jih nakupi na tujem, in da naj družba razpiše nagrado za primerno sredstvo proti voluharju ali krtici in da se razpošlje spis g. nadučitelja Lunačka o tem škodljivcu županstvu, župnijam in šolam in da se uvedeje voluharske samostrelke.

Gospod baron Apfaltrern opozarja, da je graška vzajemna zavarovalnica proti požaru uredila oddelek za zavarovanje proti toči in naj se pri tem oddelku zavaruje. G. Gombač omenja, da je ta družba prevzela tudi zavarovanje na sadje.

Izid volitev odbora.

Predsedujoči g. Oton pl. Detela naznani, na so bili izvoljeni pri nadomestnih volitvah: **Fran Pavlin** s 178, **Alojzij Pavlin** s 170, baron **Lichtenberg** s 131, posestnik **Slanc** pri Litiji s 127 glasovi. Nadalje so dobili grof Barbo 49, Oton pl. Detela 21, Al. Pavlin 11, Skale 3, Jenko (Babčev) 23 glasov.

Posestnik g. **Slanc** pravi, da nihče ni mislil, da bo danes prišlo do tega izida. Stopim v dvorano in čez petnajst minut čujem imenovati moje ime. Zahvaljujem se Vam na zaupanju, hvaležno pa odklanjam to mesto.

Predsedujoči g. Oton pl. Detela pravi, naj bi vsled te izjave volitev enega odbornika ostala »in suspenso«.

Gospod Zupančič predlaga, naj se voli gospoda grofa Barbota vzklikom. (Protesti v ozadju.)

Gospod Gombač pravi, da so volitve tudi centralni odbor presenetile. Izvršilo bi se drugače, če bi se prej vedelo, kaj nameravajo nekateri. Kdor pozna naše politične in kmetijske razmere, bo vedel, da današnja izvolitev pomeni neko gotovo krizo za kmetijsko družbo. Glede predsednika smo si res vsi edini, ali glede podpredsednika g. Kneza mora omeniti, da ga pač visoko spoštuje, da je koncilijanten mož, da je delavna oseba, fin trgovec, ali kako bo kot veliki trgovec zastopal kot podpredsednik kmetijske zadeve, je druga reč. (Lenarčič kliče: Ne kritizirajte. — Živinozdravnik Ribnikar se nervozno premika po stolu.) Ni prav, da se ni volilo tudi grofa Barbota. Naj ostane izvolitev novega odbornika in suspenso.

Ravnatelj Pirc pravi, da praznuje letos 25letnico delovanja v družbi. Pri nas je razburjeno politično življenje, zato mi ne ulivajmo olja na žrjavico, ampak vo-

do. Presenečenje korigirajmo in popravimo: zastopnik deželne odbora je bil vedno v odboru. Pustite vse drugo, kar nima z družbo opraviti, v stran, vsaj morate drugo ali tretje leto priti kaka izprememba. Soglasno volimo v odbor grofa Barbota.

Župan Stanonik: Kdor je mislil agitirati, naj bi to storil javno, ne pa zahrbtno. (Kuralt iz Šenčurja: Ljudska volja je bila!) Agitirali niso kmetje, agitirali so taki, ki nimajo s kmetijo nič opraviti. Postopalo se je zahrbtno.

Predsednik g. Povše: Kmetijska družba mora pustiti kolikor mogoče politiko v stran. Če bom jaz kot predsednik šel k deželni zboru in deželni odboru in prosil podporo, kako morem stopiti k grofu Barbotu, ki je sedaj v deželni odboru kot referent v kmetijskih zadevah, ko ste ga žalili. Reči moram, da je grof Barbo vedno storil svojo dolžnost kot agrarec.

V ozadju Kuralt iz Št. Jurija s svojo družbo ves čas protestira, da bi se volilo grofa Barba. Nekateri odhajajo. Predsedujoči g. Oton pl. Detela odloči, ker ni soglasja, da se izvolitev še enega odbornika odloži.

Baron Apfaltrern želi, da bi kmetijska družba storila korake, da se odpomore nasledkom grozne suše in obžaluje, da se o tem ni na občnem zboru nič razpravljalo.

Predsednik g. Povše je podal nato pojasnilo, da je vlada na tozadevne nujne predloge, katere so vložili v državnem zboru poslanci S. L. S. in poslanci drugih dežel, telegrafičnim putem pozvala vse kmetijske družbe, naj pošljejo svoje zastopnike k enketi, ki se je vršila pretekli torek. Kranjsko je zastopal govornik. Gospod poslanec obširno opisuje svoj uspešni nastop pri enketi, ter pravi, da se skoro gotovo še danes vrši sklep glede nakupa sena v Galiciji. Podrobno smo o enketi in g. poslančevem nastopu že včeraj sporočili v »Slovencu« v izvirnem dopisu z Dunaja, na kar posebno opozarjamo udeležnike današnjega občnega zbora, »Pomanjkanje sena«. Gospod poslanec je kmetovalcem nujno priporočal, naj se vzdrži sedanje stanje živine, ker čez dve leti se bo cena živine silno dvignila. Povedal je tudi, da so državni gozdarski uradniki dobili navodila, naj kmetom pušče prosto pašo. Izvajanje g. poslanca so zborovalci sprejeli z burno pohvalo ter se mu je g. Oton pl. Detela še posebej v imenu zborovalcev zahvalil, rekoč, da bi bolje ne mogel v enketi nihče zastopati našega kmetijstva. To kar je želel gosp. baron Apfaltrern, je gospod poslanec že izvršil.

Gospod Gombač je pred zaključkom občnega zbora izjavil, da g. podpredsednika ni mislil žaliti, da ga spoštuje, da je sam zanj glasoval, če je pa gospod podpredsednik razžaljen, pa prekličite svoje besede.

Ob 1. uri popoldne je bil občni zbor zaključen.

Deželni glavar v Ribnici

S Kočevskega je pretekli četrtek popoldne čez Rakitnico in Dolenjo vas došel v Ribnico kranjski deželni glavar, g. dvorni svetnik Šuklje, v družbi z deželnim odbornikom g. dr. Lampetom, državnim poslancem g. Jakličem in deželnim stavbenim svetnikom g. Klinarjem. Prihod uradno ni bil napovedan, vendar se je vest bliskoma razširila po trgu in po bližnjih vaseh.

Gospod glavar prihoda ni napovedal, ker se ni prišel kazati, ampak proučevati krajevne potrebe in razmere, vendar bi bil zahteval vsaj navadni takt, da bi ga bila Ribnica nekoliko drugače sprejela kakor ga je. Ob glavarjevem prihodu je bil naš prezasluzni župan dr. Schiffrer z nekaterimi damami menda slučajno na trgu in je, doznavši za prihod nenavaden gosta, hitel ga pozdravit, ker se temu pač izogniti ni mogel, zlasti, ker je v deželni službi, toda to je bil čisto privaten pozdrav, ker vsaj nam ni znano, da bi bila katera izmed navzočih dam občinska odbornica ali svetovalka. Oficielno se je deželni glavar prišla predstaviti samo c. kr. žandarmerija, — kjer bi pa vendar želeli slovenskega nagovora, — občinski zastop ribniški pa se je vpriču svojega vrhovnega predstojnika in glavarja kranjske dežele kar poskril, kakor da ga ne bi bilo. Po Kočevskem so se mu, kakor čujemo, korporativno predstavljali občinski zastopi z županom na čelu, ko pa pride v Ribnico, je moral opaziti veliko indolenco in sumljivo pomanjkanje zavesti. Ljudje, ki so pošiljali udanostne brzojavke ob izvolitvi ljubljanskega liberalca Hribarja in se dosledno branili javno pozdraviti škofa, kadar pride v našo sredo, ti ljudje se tudi ne upajo pred deželnega glavarja, če po uradnih potih pride kot nositelj najvišje avtonomne oblasti na Kranjskem. Saj se poznamo! In to je kaj slabo priporočilo za občino, ki tako silno potrebuje vodovoda in drugih javnih naprav!

Ob poluosmih zvečer je bil v naglici domemben sestanek somišljenikov S. L. S. z gospodom glavarjem, g. deželnim odbornikom dr. Lampetom in g. svetnikom Klinarjem, da se pogovorijo o načrtu za ribniško-dolenjske vodovode. Prišlo je več veljavnih mož iz trga, iz Hrovače in iz Goriče vasi; pridružil se nam je tudi za gospodarski napredek tukajšnjega ljudstva vneti g. notar Ignacij Gruntar. Družbi je najprej nazdravil g. dež. odbornik dr. E. Lampe; povdarjal je, da hoče biti S. L. S. pravična, zato pošilja može, ki izvršujejo njeno moč in oblast, po deželi, da prouče potrebe posameznih krajev; kdorkoli bi imel do deželne odbora kakšno željo, naj se ustmeno ali pismeno, a popolnoma svobodno obrne do njega; naj vé, da se obrača do mož, ki jih je sam postavil za to, kar so; bodimo odkriti drug do drugega, povejmo si iz lica v lice, kar si imamo povedati! G. glavar, dvorni svetnik Šuklje, izraža začudenje, da se je krog njega zbrala tako lepa družba, ker se v Ribnici ni napovedal, da preživi ta večer čisto zase; veseli ga, da more spoznati tukajšnje veljavne može. Gre okrog po deželi, da spozna krajevne potrebe; vsak dan se bolj prepričuje, kako sta kmet in obrtnik jedro slovenskega naroda; če bosta srečna in zadovoljna ta dva, bo srečen in zadovoljen narod slovenski. Domači kaplan g. Orehek opravičuje ribniški občinski zastop, da pri tako važnem sestanku ni navzočega niti župana niti ne enega občinskega odbornika največje tukajšnje občine. Imamo pač preveč gosposkega župana; če bi prišel, bi prišel v cilindru in glase-rokovicah, mi smo pa kmetje, krošnjariji in lončarji, zato ga raje ni. A to naj odlični gospodovi ne boli. Naj vedo, da sedijo sredi najboljših prijateljev. Med prijatelji je občevanje prostodušno, zato tudi odkrito prihajamo pred zastopnike kranjske dežele z nujno prošnjo, da bi se dežela z vso vmeno zavzela za nameravani vodovod Žigmarice-Ribnica-Dolenja vas. Samo tisti, kdor tukaj živi, vé, kako silno potrebni smo vode. So vasi, ki nimajo sploh nobene vode, ne dobre ne slabe. — G. stavbni svetnik Klinar pojasni načrt vodovodne naprave Žigmarice-Ribnica-Dolenja vas. Stari načrt, napeljati vodo iznad Dolenje vasi, je pogrešen, ker bi imela premalo močan tok; v slučaju kakega požara voda ne bi dosegala višine navadnih hiš, kakor je tudi ne dosega ribniški vodovod. Tudi je vode premalo za izdaten vodovod. Iz Žigmarice bi se voda speljala po celi dolini v vasi, ki je še nimajo; ker bi prišlo v poštev več občin, bi bilo tudi manj plačevanja. Vodo bi lahko dobilo tudi nekaj kočevskih vasi. Za tak načrt bi bilo lažje izposlovati državno in deželno podporo. Prihodnje leto bi se lahko že napravili načrti in po končanih predpripravih bi se takoj začelo z delom. — G. notar Gruntar opozarja tudi na regulacijo Bistrice, ki ob povodnih povzroča veliko škodo; prosi nadalje, da bi deželni zbor in odbor vnovič vzela v pretres ločitev občin Draga in Travnik od kočevskega sodnega okraja. O tem predmetu se vname živahna debata. G. glavar prosi g. notarja, naj sestavi in vloži prošnjo za ločitev; storili se bodo primerni koraki, da se prošnji ustreže. Čuli smo še več drugih podučnih in navdušenih govorov. Bog daj, da bi besede prešle v dejanja! Končno se g. glavar od družbe poslovil, ker je bila že pozna ura. G. Franc Fric, posestnik iz Hrovače, se mu v prisrčnih besedah zahvali za lepi večer in želi, da bi ljubi Bog še dolgo let ohranil g. glavarja tako krepkega in čilega. — Ko je odhajal g. deželni odbornik dr. Lampe, skozi vežo, in izrazil svoje začudenje, da takozvana inteligenca, ki ima prvo besedo v Ribnici, ne kaže čisto nobenega smisla za občinske koristi, ga je nahrulil davčni adjunkt Anton Adamič, češ, da ne govori resnice. Ta davčni adjunkt se očividno čuti poklicanega, da korrigira nazore gospoda deželne predsed-

nika, po katerih se državni uradnik ne sme politično eksponirati. Ker se dr. Lampe ne da tako komandirati, kakor ribniški tržani, je slišal, kar mu je šlo.

Učiteljstvo.

Gangl je priobčil ves svoj deželnozbornski govor v »Tovarišu«. Fraze štrle iz govora. Zanimivo pa je, da je povsod pristavil »odobravanje na galeriji«. Torej ne med poslanci liberalne stranke? In povedal tudi ni, da njegovega predloga ni hotel podpisati noben liberalen poslanec, ampak je ostal s svojim predlogom na cedilu ter se tako nesmrtno blamiral. Še dr. Tavčar se je iz njega norčeval, Gangl je pa vse mirno požrl.

»Tovariš« se je zavzemal za splošno in enako volivno pravico že leta 1906!! To je strašno dolgo! Kaj pa prejšnji letniki? »Tovariš« je le kopija umazanega »Naroda«, ki je glede občne volivne pravice imel tudi že vse barve in bil tudi zanj potem, ko jo je že državni zbor sprejel.

Wahrmund je »Tovarišu« zelo pri srcu. »Učiteljski Tovariš« pravi, da so jo klerikalci pošteno skupili, kakor so zaslužili. Tako farba »Učiteljski Tovariš« učiteljstvo, ki bere le »Narod« in »Tovariša«. Res pa je, da je Wahrmund moral zapustiti Inomost, ker so to zahtevali kršč. socialisti. Kdo jo je torej skupil, g. Gangl?

V Postojni so torej odklonili »Slov. Učitelja« za okrajno učiteljsko knjižnico. Dobro! Mi si bomo to zapomnili. Judovski listi in soc. dem. »Tovariš« sme biti, list pa, ki uči, kako se mladina versko in pravno vzgaja, pa ne. Tudi ta terorizem bomo zlomili, da bo učiteljstvo tako glasovalo, kakor misli po večini, to si naj liberalne korifeje zapomnijo.

Znanost in umernost.

Cerkvene razmere med Slovenci v XV. stoletju in ustanovitev ljubljanske škofije. Dr. J. Gruden. Izdala Leonova družba. Cena 5 K. Delo najboljšega našega cerkvenega zgodovinarja pač zasluži, da ga ponovno priporočimo občinstvu. Saj nujna objektivno sliko razmer 15. stoletja, ki so zaradi reformacije, ki je za njimi nastopila, izredne važnosti. Tiče se naše domače zgodovine, ki je tako malo obdelana in o kateri, žalibog, manj vemo kot o zgodovini tujih narodov. Kaj je bolj zanimivo za nas kot šolstvo, cerkveno življenje, redovništvo, pravstveno življenje, umetnost in znanstvo, kakor je bilo v XV. stoletju pri nas razvito? Delo tudi objektivno osvetljuje predzgodovino reformacije. Slovenski izobraženec brez tega dela ne more biti. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* Knjigovodstvo. I. del. Spisal J. Podlesnik. To delo je v strokovnem in literarnem slovenskem časopisu prineslo toliko priznanja, da ga ni treba bolj priporočati. Te vrste knjigo smo Slovenci dozdaj pogrešali. Ker je socialno vprašanje tudi gospodarsko vprašanje, umno gospodarstvo pa ni brez knjigovodstva, bo moral vsakdo, ki se s socialno-ekonomskimi vprašanji bavi teoretično in praktično, poseči po tej knjigi. I. del, ki leži pred nami, obsega knjigovodstvo za društva, »Čebelice«, za mladeniče in gospodarje. Dodane množestvilne tabele pojasnjujejo besedilo. Drugi del bo obsegal knjigovodstvo za zadrage, tretji pa sistem dvojnega knji-

govodstva za večje trgovine. Vsak del v tem delu je samozase celota in kar je v vsakem delu teoretično razloženo, je tudi praktično izpeljano. V tem tiči največja vrednost knjige, kakor tudi v tem, da je poljudno pisana. Cena vezanemu izvodu 3 K 20 vin. Dobiva se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

=Mizarske=pomočnike

sprejme takoj v stalno delo; stanovanje in hrana prosta; plača po zmognosti; M. Gogala, mizar, Bled. 1654 3-2

Trgovina

z mešanim blagom, jako dobro vpeljana, na zelo prometnem kraju v Ljubljani, se pod jako ugodnimi pogoji odda takoj ali za avgustov termin; potreben kapital 3000 do 4000 kron. Naslov pove iz prijaznosti uprava »Slovenca«. 1645 3-3

Zahtevajte zastoj

In franko moj veliki, bogato ilustrirani glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst izdelanosti, srebrnih in zlatih ur, kakor tudi vseh vrst solidnih zlatin in srebrin, godbenega orodja, želeneza in usnjatega blaga po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remont. ura	...	8
iv. izvir. »Roskopf« pat. ura	...	8
registr. »Adler Roskopf« nikel. remont. s sidre	...	7
Gold. rem. ura »Luna«, Kelejsa	...	850
dvojnimi plaščem	...	840
srebr. rem. ura »Gloria«	...	7250
»dvojni plašč«	...	8
»oklep. veržica z rince« na	...	200
peru in karab. 15 gr. težka	...	1050
ura s kuharico K 9-56, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3-56	...	...

Za vsako ura želimo pismeno jamstvo!
Nikar rdečo! Zamaš davočena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure Hanns Konrad,
in ha. dvorani založnik v Mostu (Brüx) 654,
Česka. 2316 1-4

Pozor! Čitaj! Pozor! Slavonska biljevina.

Ta je napravljena iz najboljših gorških zelišč ter se izvršno in z najboljšim uspehom uporablja proti zastarelemu kašlju, bolih v prsih, prehlajenju v grlu, hripavosti, težkem dihanju, astmi, pljučnem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. 814 20-13 b

Delovanje izorno, uspeh siguren. Cena je franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 v., 4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju, ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 2 steklenici se ne pošilja. — Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠICA, lekarnarja v Pakracu št. 65 (Slavonija.)

Zakonito zajamčeno.

„Hygienicus“

Zakonito zajamčeno.

senzacionalna iznajdba, s katerim postanejo tkanine zopet kakor nove. Neobhodno potreben za namizno, posteljno, toaletno perilo, mehke srajce, bluže, nevestine oprave, za bela kakor tudi barvena platnena ali volnena oblačila, zagrinjala, čipke, tančice itd.

Varstvena znamka.

»Hygienicus« napravi tkanino trpežno in izvanredno mehko, slično baržunu; volneno blago dobi sličnost holandskega platna.

Vedno enacega učinka za vse vrste tkanin, iz platna, bombaža, volne ali svile.

Učinkuje razkrajajoče!

Dobi se v vseh specerijskih in kolonijalnih trgovinah in drogerijah. 1522 20-6

L. Chiozza & Co.

Červinjan (Primorsko).

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

— priporoča svoje izborno pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). —

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

— Požnjatve na dom sprejema restavracija „Narodnega Doma“ g. Kržišnik (Telefon št. 82.) —